

KOMİSYON

Komisyon Adı:	Adalet Komisyonu
Dönem:	22
Tarih:	27/06/2005
Arşiv No:	5
Esas No:	1/991, 2/480, 2/483
Evrağın Cinsi:	Tutanak
Özet:	<p>- Çocukları Koruma Kanunu Tasarısı. - Karaman Mv. Mevlüt Akgün ile 10 Milletvekilinin; Avukatlık Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi. - Samsun Mv. İlyas Sezai Önder ile 6 Milletvekilinin; Avukatlık Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi.</p>
Toplantı No:	32
Bölüm :	

T B M M
Tutanak Müdürlüğü

Komisyon : Ad. Kom

Giriş : 10.30

Tarih : 27.6.2005

Grup : Yunus

Sayfa : 1

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.30

BAŞKAN : Köksal TOPTAN (Zonguldak)

BAŞKANVEKİLİ : Recep ÖZEL (Isparta)

SÖZCÜ : Ramazan CAN (Kırıkkale)

KÂTİP : Hasan KARA (Kilis)

-----0-----

BAŞKAN – Toplantı yetersayımız vardır, görüşmelere başlıyoruz.
Gündemin 1 inci sırasında, birleştirerek görüşmelerine başladığımız Avukatlık Kanununda Değişiklik Yapan Kanun Teklifleri var. Konuyla ilgili alt komisyonumuz raporunu verdi. Görüşmelerimizin alt komisyon raporu esas alınarak sürdürülmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümü hakkında müzakereleri bitirmiştik.

1 inci maddeden başlayarak, alt komisyon raporumuzun tanzim ettiği metni okutuyorum:

1 inci maddeyi okutuyorum:

(MADDE 1 OKUNDU)

BAŞKAN – Madde hakkında söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum:

(MADDE 2 OKUNDU)

BAŞKAN – Madde hakkında söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 üncü maddede okutuyorum:

(MADDE 3 OKUNDU)

BAŞKAN – Madde hakkında söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4 üncü maddeyi okutuyorum:

(MADDE 4 OKUNDU)

BAŞKAN – Madde hakkında söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Teklif Komisyonumuz tarafından kabul edilmiştir; hayırlı olsun.

Değerli arkadaşlarım, 3 sırada, uzunca zamandır gündemimizde bulunan Çocukları Koruma Kanun Tasarısının görüşmelerine başlıyoruz.

Alt komisyonumuz yeniden bir çalışma yaparak bir rapor tanzim etti ve Başkanlığa verdi. Rapor, cumartesi günü bulunabilen bütün arkadaşlarımıza dağıtıldı.

Şimdi, alt komisyonumuzun tanzim ettiği metin esas alınarak görüşmelerimizin sürdürülmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1 inci maddeyi okutuyorum:

(MADDE 1 OKUNDU)

BAŞKAN – Madde hakkında söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum:

(MADDE 2 OKUNDU)

BAŞKAN – Madde hakkında söz isteyen?.. Yok.

165

2

T B M M
Tutanak Müdürlüğü

Komisyon : Ad. Kom

Giriş : 10.30

Tarih : 27.6.2005

Grup : Yunus

Sayfa : 2

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 üncü maddeyi okutuyorum:

(MADDE 3 OKUNDU)

BAŞKAN – Madde hakkında söz isteyen?.. Buyurun.

ÖMER UĞUR GENÇAY - Bilindiği üzere, çocuğun korunmasına ilişkin hükümler, aynı zamanda, Türk Medeni Kanunu içerisinde yer alan hükümler içerisinde yer almaktadır. Çocukların korunmasına ilişkin olmak üzere, Türk Medeni Kanununun 347 nci maddesinde, korunması gerekli çocuklar tanımlanmıştır. Her iki yasa arasında işbirliğinin sağlanması, dil birliğinin sağlanması, terim birliğinin sağlanması açısından, iki madde arasında uyum sağlanması amacıyla söz istemiş bulunuyorum. Türk Medeni Kanununa göre korunması gerekli çocuklar 347 nci maddede "bedensel, zihinsel gelişmesi tehlikede bulunan çocuklar" olarak tanımlanmıştır. Çocuk Koruma Kanunu Tasarısında da, korunma ihtiyacı olan çocuklar arasında bu grup çocuklar aynen yer almıştır; ancak, Türk Medeni Kanunu içerisinde yer alan ve korunması gerektiği açık seçik belirtilmiş olan "çocuk manen terk edilmiş halde kalırsa da, bu nitelikteki bir çocuğun da korunması gerekli çocuk kapsamında olduğu" Türk Medeni Kanunu içerisinde açık seçik düzenlenmiştir. Bu nedenle, Çocuk Koruma Kanunu Tasarısı arasında "korunma ihtiyacı olan çocuklara" cümlesi içerisinde "tehlikede olan" deyişinden sonra, Türk Medeni Kanununun 347 nci maddesinde yer alan "manen terk edilmiş halde kalan" ibaresinin eklenmesini öneriyorum; çünkü, manen terk edilmiş halde kalan çocuklar da Türk Medeni Kanununa göre korunması gerekli çocuklar kapsamı içerisinde yer almaktadır.

Saygı sunarım.

BAŞKAN – Sayın Köylü?..

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Sayın Başkanım, şimdi, Medeni Kanundaki tanım, buna göre çok daha sınırlı bir tanımdır. Bu tanımın içerisinde, Medeni Kanunda bahsedilen tanım da bulunmaktadır. Manen terk edilmiş çocuk yerine, burada, daha detaylı bir ifade vardır. Bedensel, zihinsel buraya girebilir, ahlaki, sosyal ve duygusal gelişimi, keza buraya girebilir, kişisel güvenliği tehlikede olan, ihmal edilen, istismar edilen, suç mağduru olan çocuklar, bu Medeni Kanundakinin tamamını kapsadığı gibi, ilave hususlar da buraya dahil edilmiştir. Bu bakımdan, bence yeterlidir diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Siz yeterli buluyor musunuz?

ÖMER UĞUR GENÇAY – Efendim, bu sayılan unsurlar itibarıyla incelendiğinde görüleceği üzere, bedensel ve zihinsel gelişmenin tehlikede bulunduğu aynen zikredilmiştir; ancak, Medeni Kanunun ilave etmiş olduğu "manen terk edilmiş halde" kavramının Çocuk Koruma Kanunu Tasarısında yer alan diğer unsurlarla bağdaşmadığını düşünüyorum. Örnekleme gerekirse, ilave unsur olarak belirtilen ahlaki gelişimi tehlikede olan, sosyal gelişimi tehlikede olan, duygusal gelişimi tehlikede olan, kişisel güvenliği tehlikede olan hallerin, Medeni Kanunun düzenlenmesi maksadı anlamında manen terk edilmiş olmak kavramından ayrı bir kavram olduğunu düşünüyorum. Komisyonun takdirine sunuyorum.

BAŞKAN – Ekleyelim, bir sakıncası var mı Sayın Köylü?

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Bence fazlalık olur. Bakın Sayın Başkanım, burada, sosyal ve duygusal gelişimi bunu kapsar, ayrıca, burada, ihmal kelimesi var, ihmal de kapsar. Yani, ihmal deyince, o sayılan hususları kapsar, ben öyle düşünüyorum, öyle zannediyorum. Bu tutanaklara geçtiğine göre onu da kapsadığı şeklinde, o zaman sorun olmayacak diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Sayın Kaylan buyurun.

47

3

T B M M
Tutanak Müdürlüğü

Komisyon : Ad. Kom

Giriş : 10.30

Tarih : 27.6.2005

Grup : Yunus

Sayfa : 3

KESKİN KAYLAN – Sayın Başkanım, maddenin gerekçesine ihmal ve istismar edilen çocukların Medeni Yasanın bu 347 nci maddesindeki manen terk edilmiş olanları da kapsadığını gerekçesine eklersek, herhalde, bir tereddüt ortada kalmaz.

BAŞKAN – Evet, bu konuşmalar da, zaten, böyle bir gerekçeyi eklemiş oluyor. Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4 üncü maddeyi okutuyorum:

(MADDE 4 OKUNDU)

BAŞKAN – Madde hakkında söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5 inci maddeyi okutuyorum:

(MADDE 5 OKUNDU)

BAŞKAN – Madde hakkında söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6 ncı maddeyi okutuyorum:

(MADDE 6 OKUNDU)

BAŞKAN – Madde hakkında söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7 nci maddeyi okutuyorum:

(7 NCI MADDE OKUNDU)

BAŞKAN – Madde hakkında söz isteyen?..

SEDA AKÇO – Ufak bir eklemenin yararlı olacağını düşünüyorum; çünkü, koruyucu ve destekleyici tedbir kararları, güvenlik tedbirleri de bu kararlar dahilinde uygulanacağı için, tedbirin türü ve süresi kararda gösterilir denirse, daha sonra da, güvenlik tedbirleriyle ilgili maddede belirteceğim sakıncaların giderilmesi bakımından yararlı olacaktır. Süresinin de belli olması gerekir; ne kadar zamanla bu tedbirin uygulanacağını, mahkemece, hâkimce karar verilmiş olması gerekir. Yani, maddenin üçüncü fıkrasına, türü ve süresi denilmesi düzeltecektir.

BAŞKAN – Ömer bey, buyurun.

ÖMER UĞUR GENÇAY – 7 nci madde içerisinde yer alan yedinci bendin tasarıdan tamamen çıkarılmasını öneriyorum. Gerekçe olarak da, Yargıtay uygulamasında, içeriğinde, velayet, nafaka, kişisel ilişki gibi unsurlar yer almayan, yabancı mahkemeden alınmış boşanma kararları Türk Yargıtayı tarafından kamu düzenine ve çocuğun güvenliğine aykırı görülmediği için, bu unsurlar yer almasa bile, bu tür kararların tenfizine karar verilebilmektedir. Yargıtayın bu konudaki görüşünün gerekçesi de şu şekilde gerçekleşmektedir: Çünkü, velayet, nafaka, kişisel ilişki gibi unsurlar her an düzenlenmesi mümkün olan unsurlardır. Bu tür koruma önlemlerinin alınmamış olması, çocuğun güvenliğini tehdit etmemektedir. Velayet, vesayet, kayyım, nafaka, kişisel ilişki gibi kurumlar Türk Medeni Kanununun içerisinde yer alan kurumlardır. Bu konuda, gerek çocuk mahkemesi hakimleri ile gerekse aile mahkemesi hakimleri arasında önlemlerin alınması konusunda önemli çatışmalar yaratacaktır. Kanunun genel anlamda incelenmesinde belirleyici ana hakim unsurun çocukların korunması olduğu görülmektedir. Oysa, velayet, vesayet, kayyım, nafaka ve kişisel ilişki gibi unsurlar nafakaya değil, işin esasına yönelik olan unsurlardır. Çocuk mahkemesi hakiminin bu tür önlemleri almamış olması, çocuğun güvenliğini tehlikeye düşürmeyecektir; çünkü, aile mahkemesi hakimleri bu konuda tam yetkili olarak donatılmıştır.

Takdirlerinize sunuyorum.

BAŞKAN – Buyurun Seda Hanım.

T B M M
Tutanak Müdürlüğü

4

Komisyon : Ad. Kom

Giriş : 10.30

Tarih : 27.6.2005

Grup : Yunus

Sayfa : 4

SEDA AKÇO – Bu, hazırlık sırasında, önemli, tartışılan bir konu ve aslında burada bulunmasının büyük bir önemi var. Çocuk mahkemelerinin yapılanmasını gerçekten korumaya yönelik mahkemeler olmasını sağlayacak bir düzenleme bu. Kanımızca, uygulamada görülen durumda, bu konuların çocuk mahkemesince karara bağlanmaması, Yargıtayın görüşünün aksine, gerçekten çocuğun güvenliğini tehlikeye düşürmektedir; çünkü, örneğin, ailesi tarafından suça itilmekte olan, ceza sorumluluğu olmayan bir çocuğu, çocuk mahkemesi koruma altına aldığı anda, velayete dair karar vermez ise, Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumunun, o çocuğu kurumda ailesinin iradesi hilafına tutma imkânı kalmamaktadır. O nedenle, sorunu tam anlamıyla çözebilmesi için, konunun bu yönlerine hakim mahkemece karar verilmesi büyük önem taşıyor. Yani, çocuk mahkemesi görece tehlikenin ne olduğunu. O bakımdan, bütün koruyucu önlemleri alma imkanına çocuk mahkemesinin sahip olması gerekir ki, zaten, pek çok Avrupa ülkesinde de bu tür mahkemelerin yetkileri böyle donatılmıştır. Hatta, aileye yükümlülük gibi, ailenin cezalandırılması gibi hükümler de çocuk mahkemesince verilmektedir. Bunun koruyucu olduğunu düşünüyoruz. Aslında, bu şekliyle karmaşa da önlenmiş olacak. Öteki türlü, düzenlenmezse karmaşa daha çok çıkıyor.

BAŞKAN – Sayın Köylü?

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Sayın Başkanım, ben de Seda Hanımın fikrine katılıyorum. Çocuk mahkemeleri, aile mahkemesine göre çok daha donanımlı ve detaylı bir mahkemedir. Eğer, çocukla ilgili bir konuda herhangi bir işe, eğer, bu mahkeme el koymuş ise, bunu sonuna kadar götürmelidir ve çocukla ilgili olabilecek, çocuk lehine olabilecek bütün tedbirleri almak zorundadır. Aksi takdirde, karmaşaya yol açılabilir. Bu bakımdan, kısaca, bu maddenin kalmasında fayda vardır. Yargıtayın içtihadı, evet, daha öncesine göre belki doğru olabilir; ama, buradaki bu düzenleme karşısında, artık, o içtihadın değişmesi gerekir diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Seda Hanım bir de üçüncü fıkraya süre eklemesi yapmak lazım dedi, ona ne diyorsunuz?

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Burada, süre konulabilirdi; ama, konulmamasının da bir sakıncası olmaz, zira, bunlar devamlı takip altında olan hususlardır. Bu takip sırasında, çocukla ilgili tedbirin, eğer işe yararmış ise veya işe yaramamış ise tedbirin şeklinin değiştirilmesi gerekiyorsa, bunlar, devamlı suretle, zaten, bu sosyal çalışmacılar tarafından mahkemeye rapor verilecektir. Bu raporların sonucuna göre, mahkeme bu tedbiri her zaman kaldırabilir veya uzatabilir. Bu bakımdan, bunu bir eksiklik olarak görmüyorum ben.

BAŞKAN – Sayın Özdemir?..

KENAN ÖZDEMİR – Öncelikle, yedinci fıkrayla ilgili olarak şunu belirtmek gerekir ki, iki mahkemeye işin geliş şekli farklıdır. Aile mahkemesine dava yoluyla, buraya ise, korunma ihtiyacı olan çocukla ilgili olarak iş gelecektir. O yüzden, birbirlerinin görev alanının karışması gibi bir durum söz konusu olmaz. Kaldı ki, korunma ihtiyacı olan çocuk hakkında diğer tedbirlerin alınıp, yedinci fıkrada belirtilen hususların eksik bırakılıp, aile mahkemesinden karar istihsalini beklemek de işi uzatacaktır. O yüzden, yedinci fıkra maddede bulunmalıdır.

Süre konusunda da, zaten, bu tedbir sürekli takip edileceği ve sürekli izleneceği için, bunu buraya ayrıca belirtmeye gerek bulunmamaktadır.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8 inci maddeyi okutuyorum:

(MADDE 8 OKUNDU)

T B M M
Tutanak Müdürlüğü

5

Komisyon : Ad. Kom

Giriş : 10.30

Tarih : 27.6.2005

Grup : Yunus

Sayfa : 5

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9 uncu maddeyi okutuyorum:

(MADDE 9 OKUNDU)

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10 uncu maddeyi okutuyorum:

(MADDE 10 OKUNDU)

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

11 inci maddeyi okutuyorum:

(MADDE 11 OKUNDU)

BAŞKAN – Madde hakkında söz talebi?..

Seda Hanım, buyurun.

SEDA AKÇO – Türk Ceza Kanununun düzenlenmesinden bu yana aynı eleştiriye tekrarlıyoruz. Sabrınızla bir kez daha söyleyeceğim.

Ceza sorumluluğu olmayan çocuklar hakkında, biz, Anayasanın suçlular için öngördüğü tedbirlerden, yaptırımlardan birini öngörüyoruz. Şimdi, bu bakımdan bir kere Anayasaya aykırı, o açıdan Türk Ceza Kanunu 31'in değişmesi gerekir. Ancak, şu an onu yapmadığımıza göre, burada, o aykırılıktan doğacak sakıncayı gidermek bakımından, bir ölçüde gidermek bakımından, en azından yargılama usulünü düzenlemeliyiz. Güvenlik tedbirlerinin ya da emniyet tedbirlerinin kabul edildiği hukuklarda bunlar ayrı usuller olarak düzenlenmekte; ama, bizde yok. O bakımdan, bizim önerimiz, madem koruyucu ve destekleyici tedbirler güvenlik tedbiri olarak anlaşılacak, o zaman yargılama usulü de buna bağlı olarak düzenlensin ve cümlelerin devamına "anlaşıldan" sonra "ve" demek üzere "yargılama koruyucu ve destekleyici tedbir kararlarının alınmasına ilişkin usule göre yürütülür" diye bir ek yapılır ise, hiç yoksa bir yargılama usulü biçimi öngörülmüş olur. Aksi takdirde, yargılama yapılmaksızın, bir kimsenin suçluluğuna, küçük yaştaki bir çocuğun suçluluğuna ve bu suça bağlı olarak da bir yaptırıma hükmedilecek. Bir önceki maddede söylediğim eleştiri de buna ilişkindi. Süresi bile belli olmaksızın bu kararlar verilecek; çünkü, yok böyle bir süre. Oradan doğacak sakıncaları gidermek açısından bir usul düzenlemesinin yararlı olacağını düşünüyoruz. Sorunu tam anlamıyla çözmeyecek olsa bile katkıda bulunacaktır.

BAŞKAN – Sayın Köylü?..

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Sayın Başkanım, şimdi, burada asıl olan korunmaya muhtaç çocuklar ve korunmaya muhtaç çocuklarla ilgili uygulanacak tedbirler. Bunlar, koruyucu ve destekleyici tedbirler. Bunlar korunmaya muhtaç olan çocuklar için öngörülmüş tedbirlerdir. Bunun yanında, ilave olarak, suça sürüklenen, suç işleyen başka bir tabirle, ancak, ceza sorumluluğu olmayan çocuklar hakkında da birtakım tedbirler uygulanacaktır ve bunların adı güvenlik tedbirleridir, bunlar ceza kanununda düzenlenmiştir. İşte, bu güvenlik tedbirleri ayrı olarak sayılmamış, buradaki koruyucu ve destekleyici tedbirlerin bu çocuklar hakkında da güvenlik tedbiri olarak anlaşılması ve bu şekilde uygulanması gerektiği belirtilmiştir.

Şimdi, soruşturma kısmına gelince, biz bunu alt komisyonda da tartıştık, bu çocukların suç işleyip, işlemediği, elbette ki, ancak bir soruşturma sonucunda ortaya çıkacaktır. Her halükarda Cumhuriyet Savcılığı bu çocuklarla ilgili bir soruşturma yapacaktır.

6

T B M M
Tutanak Müdürlüğü

Komisyon : Ad. Kom

Giriş : 10.30

Tarih : 27.6.2005

Grup : Yunus

Sayfa : 6

Soruşturma sonunda bu çocukların suçu işleyip işlemediği mutlaka tespit edilecektir. Cezai ehliyeti olup olmadığı, ceza sorumluluğu olup olmadığı da tespit edilecektir. Ceza sorumluluğu yoksa, bu takdirde güvenlik tedbiri uygulanacak ve takipsizlik kararı verilecektir; ama, bunlar hakkında soruşturma yapmadığımız takdirde şöyle bir karşımıza zor bir durumla karşı karşıya geleceğiz, zira, bu suçu o zaman kim işlemiştir. Bu suçu belki de bu çocuk işlemedi, belki başkası işledi. Eğer, çocuğun suçu işlediğini tespit edemezsek, o zaman suçu başkasının işlediğini de tespit edemeyeceğiz demektir, bu çocuklar hakkında soruşturma yapmayacaksak. Bu takdirde, suçlar cezasız kalacaktır. Bu sebeple, soruşturma usulü yine Ceza Muhakemesi Kanununa göre Cumhuriyet Savcıları tarafından usulüne uygun olarak yürütülecek ve sonunda, bu çocuk suçu eğer işlemiş ise, bunun cezai sorumluluğu yoksa takipsizlik kararı verilecek; ama, bu 9 uncu maddede, yanılmıyorsam, beşinci maddede sayılan koruyucu ve destekleyici tedbirlerden birinin uygulanmasına mahkeme tarafından, çocuk hakimi tarafından karar verilmesi istenecektir ve hakim bu kararı verecektir. Burada, ben, usul açısından da bir sorun olduğunu düşünmüyorum.

BAŞKAN – Sayın Özdemir?..

KENAN ÖZDEMİR – Efendim, öncelikle şunu hepimizin bildiği üzere, bir suçun işlenip işlenmediği, eğer bir suç işlenmişse bunun kim tarafından işlendiği konusu, ceza muhakemesinin konusudur. Bu da, yeni 5271 sayılı kanunda genel kod olarak düzenlenmiştir. O yüzden, bu kanuna müracaat edilecektir. Tasarının 42 inci maddesinde de, zaten, bu kanunda hüküm bulunmayan hallerde Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerinin ve Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümlerinin de uygulanacağı bellidir. Burada, sadece çocuklara özgü, özel muhakeme hükümleri düzenlenmiştir. Kaldı ki, bir kişinin suçu işleyip işlemediği tespit edilmeden o yönde bir hüküm verilmesi de mümkün değildir. O itibarla, herhangi bir eke gerek görmüyoruz.

BAŞKAN – Sayın Kaylan?..

KESKİN KAYLAN – Sayın Başkanım, yürürlükte uygulaması başlayan 5237 sayılı Yasanın 31 inci maddesi, yaş küçüklüğü nedeniyle uygulamaların hepsini düzenlemiştir. Birinci fıkrasında, fiili işlediği sırada 12 yaşını doldurmamış olan çocukların ceza sorumluluğu yoktur, bu kişiler hakkında ceza kovuşturması yapılamaz; ancak, çocuklara özgü güvenlik tedbirleri uygulanabilir düzenlemesi, okuduğumuz şu maddeyle de uyumludur. 0-12 yaş arasındaki çocuklar hakkında soruşturma yapılır; ama, kovuşturma yapılmaz. Soruşturma sonucuna göre tedbir kararı uygulanır. 12-15 yaş arasındakiler hakkında kovuşturma yapılır, kovuşturma sonunda o çocuğun ayırt etme gücü yoksa, mahkeme, gizli yargılama sonunda tedbir kararını uygular. Gerek Ceza Muhakemesi Kanunu gerekse 5237 sayılı Ceza Kanunu bu konuyu düzenlemiş ve uygulamada, bizim, hiçbir kuşku ve araştırmamız yoktur. Bunu bilginize sunmak istedim.

BAŞKAN – Tatmin oldunuz mu?

SEDA AKÇO – Hayır efendim; bu tartışmalar hep yapıldı, bu cevaplar biliniyor. Tam da, aslında, söylenen sebeplerle; yani, oraya dikkat çekmeyi arzu ediyorum. Şimdi, Bakanlık diyor ki, bir suçun işlendiği ve kimin tarafından işlendiği ancak ceza muhakemesi sonunda belli olur. Ceza muhakemesi de soruşturma ve kovuşturmayla bir bütündür eğer suç isnadı varsa. Kovuşturma olmayan bir muhakeme sonucu; yani, kovuşturması yapılmayan bir muhakeme sonucunda bir kimsenin suçluluğuna karar verilemez, verilirse adil yargılama hakkına aykırı olur. Bu düzenlemeyle, hazırlık soruşturmasında toplanan belgelerle, yani, soruşturmayı yapan makamın vereceği kararla bir çocuğun suçlu olup olmadığına karar verilecektir, kovuşturma yapılamıyor çünkü. O yüzden de, ceza muhakemesi bu konuda

40

7

T B M M
Tutanak Müdürlüğü

Komisyon : Ad. Kom

Giriş : 10.30

Tarih : 27.6.2005

Grup : Yunus

Sayfa : 7

elverişli bir araç değildir. Mesela, İsviçre hukuku gibi, Alman hukuku gibi hukuklarda ceza sorumluluğu olmayan kişiler bakımından yargılama usulü ceza usulü değil, medeni usuldür. Biz, o nedenle, tam da bu söylenen sebeplerle bu düzenlemenin değiştirilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlarım, maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

12 nci maddeyi okutuyorum:

(MADDE 12 OKUNDU)

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

13 üncü maddeyi okutuyorum:

(MADDE 13 OKUNDU)

BAŞKAN – Madde hakkında söz isteyen?..

Uğur Bey, buyurun.

ÖMER UĞUR GENÇAY – 13 üncü maddenin ikinci bendinde yer alan “tedbir kararının verilmesinden önce çocuğun görüşü alınır” hükmüne “yeterli idrak gücüne sahip olan çocuğun görüşü alınır” ibaresinin eklenmesini talep ediyorum.

Gerekçemi şu şekilde arz ediyorum: Bilindiği üzere, Anayasanın madde 90 hükmüne göre, uluslar arası sözleşmeler iç hukuk normu niteliğindedir. Görüşü alınacak çocuklar, ülkemizin de taraf olduğu uluslar arası sözleşmelerde açık seçik tanımlanmış olup, Yargıtay uygulamasında da bu kriterlere açık seçik uyulmaktadır. Görüşü alınacak olan çocuklara ilişkin olmak üzere, konuya temas eden iki adet uluslar arası sözleşme vardır. Bu sözleşmelerden birincisinde çocuk hakkına dair Birleşmiş Milletler sözleşmesinin 12 nci maddesinde, taraf devletler görüşlerini oluşturma yeteneğine sahip olan çocuğun dinlenmesini tanımlamıştır. Aynı şekilde, görüşü alınacak olan çocuk kavramına, çocuk haklarının kullanılmasını ilişkin Avrupa sözleşmesinde de açıklık getirilmiştir. Nitekim, 3 üncü maddesinde, yeterli idrake sahip olduğu kabul edilen çocukların görüşü alınır hükmü yer aldığı gibi, aynı zamanda, 6 ncı maddede, açık seçik, bir çocuğu ilgilendiren davalarda adli merci bir karar almadan önce çocuğun iç hukuk tarafından yeterli idrak gücüne sahip olduğunun kabul edildiği durumlarda sadece görüşünün alınabileceğini ileri sürmektedir. Yargıtay uygulamasında da, gerek boşanma, velayet, nafaka, kişisel ilişki gibi her türlü çocuğun hukukunu ilgilendiren bütün uygulamalarda, eğer, çocuk yeterli idrak gücüne sahip değil ise, bu bir bozma sebebi yapılmamakta, eğer, çocuk yeterli idrak gücüne sahip olduğu halde dinlenmemiş ise, ancak bu takdirde bozma sebebi yapılmaktadır.

Durumu takdirlerinize arz ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Yılmazcan?..

MEHMET YILMAZCAN (Kahramanmaraş) – Sayın Başkanım, ben de hakim beyin fikrine aynen iştirak ediyorum. Ya hakim beyin dediği gibi bir değişiklik yapılabilir ya da “görüşü alınabilir” ibaresi “alınabilir” şeklinde değiştirilebilir. Bunun ikisinden biri olursa, maksat hasıl olur kanaatindeyim, arz ederim.

BAŞKAN – Sayın Köylü?..

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Sayın Başkanım, şimdi, hiçbir hakim 2 yaşındaki çocuğun veya akıl hastası bir çocuğun görüşünü almaz. Bu, zaten olması gereken bir husustur. Bu bakımdan buraya kısaca yazılmıştır. Yargıtaydaki arkadaşlarımızın görüşünü alalım bu konuda, eğer, bir açıklama gerekiyorsa, buraya özel bir izahat gerekiyorsa; yani,

40

T B M M
Tutanak Müdürlüğü

8

Komisyon : Ad. Kom

Giriş : 10.30

Tarih : 27.6.2005

Grup : Yunus

Sayfa : 8

uygulamada sorun yaratacak ise bir değişiklik yapabiliriz, yok yaratmıyorsa bu şekilde kalmasında fayda var.

BAŞKAN – Çok önemli değil canım, üç dört tane kelime eklenecek. Ha şimdi olsun, eklensin, zararı yok.

Şöyle yapalım arkadaşlar, o ikinci fıkraya “tedbir kararının verilmesinden önce yeterli idrak gücüne sahip olan çocuğun görüşü alınır” diye ekleyelim.

Bu düzeltmeyle maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

14 üncü maddeyi okutuyorum:

(MADDE 14 OKUNDU)

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi?..

Ömer Bey, buyurun.

ÖMER UĞUR GENÇAY – Çocuk Koruma Kanununun, örneğin, 5 inci madde hükmüne göre, alınacak olan koruyucu ve destekleyici tedbir kararlarına karşı itiraz yoluna başvurulması, tedbir kavramıyla bağdaşmamaktadır. Nitekim, Yargıtay uygulamasında, 4320 sayılı Yasaya göre ailenin korunmasına dair kanun hükümlerine karşı temyiz yolu Yargıtay tarafından kabul edilmemektedir; çünkü, eğer, bu türlü bir yol açıldığı takdirde, çocuğun güvenliğinin tehlikede olunacağını, bu nedenle, 4320 sayılı Yasaya göre verilen kararların kesin nitelikte olduğunu, çocuğun korunmasının bunu gerektirdiğini, Yargıtay uygulamasını da bu şekilde gerçekleştirmekteyiz. Aynı şekilde, özellikle, her yerde çocuk mahkemesinin kurulamayacağı göz önünde bulundurulduğunda, hele hele en yakın çocuk mahkemesine bir itirazın götürülmesi, çocuğun güvenliğini, korumasını geciktireceğini, onun çok aleyhine sonuçlar doğurabileceği kanaatindeyim. 4320 sayılı Yasayla paralellik sağlamak üzere bu öneride bulunuyorum.

Takdirlerinize arz ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Köylü?..

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Sayın Başkanım, şimdi, Ceza Muhakemesi Kanununda da düzenlendiği için hakim kararlarının hepsi itiraza tabidir. Burada da bir hakim kararı vardır. Bu karara itiraz yolunu açık olması mutlaka gerekmektedir; çünkü, hakim bu kararı alırken, belirli kriterlere uymamış olabilir, dinlediği kişiler yalan, yanlış bilgi vermiş olabilir, o anda toplanamamış birtakım deliller olabilir, bunun için, burada, çocuğun gerek menfaati açısından gerekse başka hususlarda kendi menfaati ihlal edilebilecek kişiler, tabii ki, öncelikle de çocuğun menfaati önemlidir, itiraz hakkına sahip olmalıdır. İtiraz edilmesi çocuğu korumasız bırakmayacaktır. Hakim kararı verir vermez karar uygulanacak, kararın uygulandığı bu süre içerisinde de, itiraz hükümleri, yine kendiliğinden yürüyecek, devam edecektir. Burada, çocuğun korunmasına herhangi bir zarar olacağını düşünmüyorum ben.

BAŞKAN – Sayın Yılmazcan?..

MEHMET YILMAZCAN (Kahramanmaraş) – Sayın Başkanım, madde metninde “bu kanun hükümlerine göre çocuk hakimi tarafından alınan tedbir kararlarına karşı itiraz yolu açıktır” denilmektedir. Cumhuriyet savcısının veya Çocuk Esirgeme Kurumunun talebi mahkemece reddedilirse, bu durumda da itiraza gidilmesi mümkün olması gerekmektedir. Yani, bu konuya, hiç olmazsa, gerekçede bir açıklık getirmekte fayda olur düşüncesindeyim. Ayrıca, hakim, bilerek veya bilmeyerek işlerin çokluğu sebebiyle yanlış bir karar verebilir. Onun için itiraz yolunun açık olmasında...

BAŞKAN – Düzenleme doğru diyorsunuz.

9

T B M M
Tutanak Müdürlüğü

Komisyon : Ad. Kom

Giriş : 10.30

Tarih : 27.6.2005

Grup : Yunus

Sayfa : 9

MEHMET YILMAZCAN (Kahramanmaraş) – Doğrudur efendim, düzenleme doğrudur.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

15 inci maddeyi okutuyorum:

(MADDE 15 OKUNDU)

BAŞKAN – Madde hakkında söz talebi?..

Seda Hanım, buyurun.

SEDA AKÇO – Ben, uygulamadaki bir problemi aktarmak istiyorum burada. İşlemler sırasında çocuğun yanında sosyal çalışma görevlisi bulundurulabilir hükmünün bir benzeri Ceza Muhakemesi Kanununda da var bildiğiniz gibi, mağdur çocuklar bakımından. Bunun uygulamaya yansımaları, salonda bir uzmanın bulundurulması biçiminde oldu. Halbuki, kanun koyucunun iradesi, Ceza Muhakemesi Kanununda da, burada da, çocuğa veya mahkemeye yardımcı olmak üzere bir uzmanın bulunmasıydı; yani, çocuğun rencide olmasını önleyecek bir ifade alım tarzı kullanılsın diyeydi; fakat, bu sağlanamadı, böyle bir ifade tarzıyla. Onun için, ya madde içerisine bu bilgi girmeli veya gerekçesine bu bilgi yazılmalı. Bunu takdirlerinize sunmak istiyorum. Eğer, madde içerisinde yer alırsa, çocuğa anlayabileceği bir dilde haklarının ve suçlamanın öğretilmesi ve süreç hakkında mahkemeye yardımcı olmak üzere gibi bir ifade eklenirse, uygulamadaki problemi çözecek bir şey olur, yoksa, amaca uygun uygulanmıyor bu madde.

BAŞKAN – Madde çok açık değil mi Seda Hanım.

SEDA AKÇO – Bizce de çok açık; ama, uygulaması böyle şu anda. Ben mahkemelerdeki durumunu sunuyorum size. Gerekçeye hiç olmazsa yazılabilir.

BAŞKAN – Yani, fiili durum yanlışsa, bunu burada yasayla düzeltme imkânı yok ki. Bu çok açık. Çocuğun yanında sosyal çalışma görevlisi bulunur diyor. Çok açık bence. Neyse, bu konuşmalar da bir gerekçe teşkil etmiş oldu. Amacımızın, sizin söylediğiniz istikamette olduğu da belli.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

16 ncı maddeyi okutuyorum:

(MADDE 16 OKUNDU)

BAŞKAN – Madde hakkında söz talebi?..

Buyurun.

ZÜMRÜT ŞENEL – Şimdi, bu madde metninde yer alan “kolluğun çocuk birimi” tabiri üzerinde durmak istiyorum. Aynı husus 31 inci maddede de yer almış. Şimdi, burada, uygulamada, birtakım, eğer, çocuğun spesifik olarak kollukta bir çocuk birimi kurulması halinde uygulamada, özellikle Jandarma açısından bazı sıkıntılarla karşılaşılacağını düşünüyoruz. Öyle ki, şu andaki uygulamamızda, bizim, Jandarma Genel Komutanlığı karargahımızda bir çocuk ve ahlak suçları kısmı oluşturduk ve buna bağlı olarak da, ülke genelinde 7 tane çocuk merkezimiz geniş kapsamlı olarak faaliyet yürütüyor. Bunun dışında, il ve ilçe jandarma komutanlıklarıyla, jandarma karakol komutanlıklarında da bir teşkilatlanmaya gittik. Fakat, il jandarma komutanlıklarımızda asayiş işlem astsubayları ikiz görevle bu görevi yürütüyorlar. İlçe jandarma komutanlıklarında da araştırma kısım komutanları aynı zamanda çocukları koruma işlem astsubayı olarak görev yapıyor. Karakol komutanlıklarımızda da araştırma, inceleme astsubayları asli görevlerinin yanında ikiz görevli. Bu konuları yürütmekle görevlendirilmişler.

40

T B M M
Tutanak Müdürlüğü

10

Komisyon : Ad. Kom

Giriş : 10.30

Tarih : 27.6.2005

Grup : Yunus

Sayfa : 10

Şimdi, eğer spesifik olarak bir çocuk birimi kurulması öngörülüyorsa, çok sayıda ilave personele ihtiyacımız olacak; fakat, mevcut yapılanmamızda olduğu gibi ikiz görevle görevlendirilmesi öngörülüyorsa bu da bizim için uygun bir düzenleme olacak. Bunun açıklığı kavuşturulmasını istiyoruz, bu hususun.

BAŞKAN – Sayın Köylü?..

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Sayın Başkanım, bu kanunun temel kodlarından birisi de, çocuklarla ilgili soruşturmaların, bu konuda uzmanlaşmış kişiler tarafından yürütülmesidir. Bu, hem cumhuriyet savcılığında böyle düzenlenmiştir hem kollukta böyle düzenlenmiştir hem de bu mahkemenin adı da, zaten, çocuk mahkemesi ve adına da çocuk hakimi diyoruz, mahkemeler de ayrılmıştır. Bu bakımdan, mahkemeden başlamak üzere, çocuk mahkemesi, çocuk hakimi, cumhuriyet savcılığının çocuk bölümü, birimi ve kolluğun da çocuk birimi mutlaka ihdas edilecektir; ama, bu birimin nasıl kurulacağı, hangi imkanları olacağı, hangisi olmayacağı, elbette ki, bu kanunun kapsamı içerisinde değerlendirilemez. Kolluk kendi içinde bu birimi kuracaktır, kendi imkanları ne ise, asıl olan, burada, çocuğun diğerlerinden ayrı bir şekilde, onlarla bir arada bulundurulmadan ve çocuk yargılama usulüne göre yargılanması, ifadesinin alınması, soruşturmaların yapılmasıdır. Bu imkanlar sağlanacak şekilde bir birim kurulduğu takdirde, bu birim nasıl kurulursa kurulsun, bunun fazla bir önemi yok. Zaten, kolluktaki bu birimde görev yapacak kişiler de özel eğitime tabi tutulacaktır. Bu çok önemli bir sınırlama getirmiyor; ama, bundan vazgeçmemiz de mümkün değil. Mutlaka, kollukta bir çocuk birimi kurulacaktır veya bu birimin görevini birileri yapacaktır. Birim olarak, tam detaylı ve müstakil olmasa bile, ama bu görevi yapacak ayrı kişilerin bulunması mutlaka şarttır. Bunu da jandarmanın yapabilme olanağı bence vardır. Bu bakımdan bir sorun olacağını düşünmüyorum ben.

ZÜMRÜT ŞENEL – Evet, yine, uygulamada olduğu gibi ikiz görevle o zaman yerine getirilecek.

BAŞKAN – Şimdi, şöyle yapacağız, biraz sonra onu tartışacağız, SHÇEK'e de bu yasayla pek çok görev veriliyor. SHÇEK "ben bu görevleri yaparım; ama, 1 280 tane kadro isterim" diyor. Şimdi, tabii, bizim burada kadro ihdası yapmamız mümkün değil; ama, işte, burada yapılan tartışmalar, bu yasanın yüklediği görevler sebebiyle ilgili arkadaşlarımız, siz, diğer arkadaşlarımız, kendi kurumlarına buradaki tartışmaları taşıyacak ve o kurumlar, böyle bir yasa nedeniyle ihtiyaç duydukları kadroları alabilmek için gerekli girişimleri başlatacaklar. Yani, o zaman, size de düşen, şayet Jandarmanın böyle bir kadro ihtiyacı bu yasayla birlikte yeniden doğuyorsa, Bakanlığı aracılığıyla; İçişleri Bakanlığı aracılığıyla Başbakanlığa başvurmak, kendi yasasında düzenlemeler yapmak suretiyle yeni kadroları ihdas etmek olmalı.

ZÜMRÜT ŞENEL – Efendim, bizim şu anda uygulamada, zaten, görev alanı itibariyle bir problemimiz yok. Yani, mevcut personelimiz de, zaten, bu görevleri layıkıyla yerine getirdiğimizi düşünüyoruz. Bundan sonra bir problem olacağını düşünmüyoruz; fakat, maddenin, olmazsa, gerekçesinde, en azından, birim yerine, mevcut kadroyla yürütülebileceğine dair bir ibare konulursa, bir açıklama konulursa bu da yeterli olur. Zaten, emniyetin bu konuda problemi yok, bizim ikiz görevli olarak çalışan arkadaşlarımız bunu yerine getirirler, kadro talebimizin şu aşamada olmayacağını düşünüyoruz:

BAŞKAN – Sorun yok, halledersiniz.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

17 nci maddeyi okutuyorum:

(MADDE 17 OKUNDU).

10

T B M M
Tutanak Müdürlüğü

Komisyon : Ad. Kom

Giriş : 10.30

Tarih : 27.6.2005

Grup : Yunus

Sayfa : 11

BAŞKAN – Bu yargılama sürecini olumsuz etkiler mi? Şu anda uygulama nasıl?
KESKİN KAYLAN – Başkanım, şu anda bekletme yok, ikinci fıkra hali yok, birleştirme var. Birleştirme önerisi yine iki mahkemenin uzlaşmasıyla oluyor ve birleştirme, büyüğün yargılandığı mahkemede, genel mahkemede oluyor. Genel mahkeme çocuğa tabi yargılama usulünü uyguluyor, yani, gizli duruşma yapıyor. İkinci fıkra yok. Bu ikinci fıkra, isterse, genel mahkemede davanın sonucunu beklemek gibi bir olanak sağlıyor. Şu anda da isterse bekleyebilir; ama, böyle bir bekleme yok. Belki, ikinci fıkra, uygulamanın isteği olarak konulmuş olabilir, bence, olmasa daha iyi olur. Uzlaşıp, birleşip bitirmekte yarar var, dava beklememeli diye düşünürüm.

BAŞKAN – Sayın Özdemir?..

KENAN ÖZDEMİR – Efendim, 2253 sayılı Kanununun 9 uncu maddesi şu şekilde: Birinci fıkra "bu kanun kapsamına giren küçüklerin büyüklerle birlikte suç işlemleri halinde hazırlık soruşturması sonunda evrak tefrik olunur. Bu halde de çocuk mahkemeleri küçükler hakkında gerekli tedbirleri uygulamakla beraber, lüzum gördüğü takdirde küçükler hakkındaki yargılamayı genel mahkemede davanın sonucuna kadar bekletebilir." O yüzden, benzeri hükümler yürürlükteki kanunda da var şu anda.

BAŞKAN – Peki.

Seda Hanım, buyurun.

SEDA AKÇO – Bu açıdan bir problem olmamakla beraber, aslında, buna ihtiyaç da var; çünkü, bir ölçüde çocuğu korumuş oluyoruz eğer genel mahkemede birleştirecek olursak; çünkü, çok tezat kararlar çıkabiliyor. Burada asıl olan, çocuğu korumak olduğu için, cezalandırmak olmadığı için sonucu beklemekte fayda var. Ancak, asıl önemlisi, genel mahkemelerde birleştirmek çocuk adalet sisteminin temel prensiplerine aykırı. Çocuklar yetişkin mahkemelerinde yargılanmamalılar, çocuk haklarına dair sözleşmenin 40 ıncı maddesi çocukların kendilerine özgü makamlarda yargılanmasını öngörüyor. Suçların birlikte işlendiği haller, aslında, çocukların en fazla tehlikede oldukları haller; çünkü, yetişkinle birlikte suç işliyorsa, yetişkin demek ki suça itiyor onu. Ondan bağımsız görülmesi ve korunması bakımından gerekli tedbirlerin alınması açısından çocuk mahkemesinde yapılması aslında zaruri. Yetişkin mahkemesi bu konuda ehil olan bir mahkeme olmayacak çünkü. Asıl tehlikeli durumda, biz, çocukları daha fazla tehlike içinde bırakmış oluyoruz davayı genel mahkemeye göndermekle. Bu açıdan, birleştirme yapılacaksa da, çocuk mahkemesinde birleştirilmesi ya da ayrı yürütülmesi esasının benimsenmesi çocuğun yararının korunması açısından zaruridir diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

18 inci maddeyi okutuyorum:

(MADDE 18 OKUNDU)

BAŞKAN – Çocuk olmayanlara zincir takılır gibi bir şey çıkıyor burada, böyle bir uygulama var mı? Zincir nasıl takılacak insanlara? Savcılar, hakimler, Sayın Köylü, bu zincir takma diye bir şey yok.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Aslında, zincir dediği, bu kelepçenin bir tarzı, değişik tarzı, adı zincir, kelepçenin bir kısmında zincir var, bu da bir nevi kelepçe çeşidi, yoksa, başka bir şey değil.

BAŞKAN – Çek çık olmadı.

T B M M
Tutanak Müdürlüğü

12

Komisyon : Adalet Kom.

Giriş : 11.30

Tarih : 27.6.2005

Grup : Kara

Sayfa : 1

BAŞKAN – Çok şık olmadı.

AHMET ÇAĞLAYAN (Uşak) – O anda nasıl yapılıcaksa, o şekilde yapılacak.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Esasında bu madde sorunlu da bir madde aynı zamanda. Çocukları çok koruyoruz ama, 17 yaşında, bayağı 25-30 yaşındaki insandan daha kuvvetli çocuklar var, 17-18 yaşının içinde. Ben gözümle gördüm, 4 tane polis zaptedemiyorlar. Her çocuk için 2-3 tane polis her zaman da bulunmayabilir. Bu belki de sorun yaratacak ama, polis elbette ki tedbir alacaktır, mutlaka kaçmasını önleyici, başkasına zarar vermesini önleyici tedbir alacaktır. O tedbiri artık nasıl alabiliyorsa çocuğa zarar vermeden, bunu uygulamak zorundadır. Sadece buraya kelepçe takılmasının uygun görülmediğine dair bir hüküm koymuşuz.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Buyurun.

NAİM ÇETİNKAYA (Jandarma Genel Komutanlığı Çocuk Suçları Kısım Amiri) – Maddenin ilk bölümünde kesinlikle çocuğa kelepçe takılmayacağını belirtiyoruz. İkinci bölümünde de kolluk tarafından gerekli önlem alınır diyoruz.

BAŞKAN – 1 inci maddeyi ortadan kaldırıyor o, belli.

NAİM ÇETİNKAYA - Yani, madde kendi içinde çelişiyor. Gerekli önlemler dediğimiz zaman, kolluk için devriye komutanı veya Emniyet Genel Müdürlüğünde ekip amiri gerekli önlemler kapsamında kendisine zarar vereceği durumlarda yine kelepçeye karar verebilir. Bu devriye komutanının ve ekip amirinin 2559 ve 2803'te verilmiş yetkisidir. Bunu ele aldığımız zaman, gerekli tedbir kapsamına yine kelepçe takılmasını dahil edebiliriz.

BAŞKAN – Madde oylarınıza sundum.

19 uncu maddeyi okutuyorum:

(Madde okundu)

BAŞKAN – Bu hırsızlığı tamamen suç olmaktan çıkarıyorsunuz. Bazı kapkaçları da yani. Yani, bu, çok hassas bir madde gibi geliyor bana.

Evet, biraz tartışalım arkadaşlar. Yani, çocukları koruyalım derken, çocukları suç makinesi haline getirmemek lazım.

KESKİN KAYLAN – Sayın Başkanım, son fıkra çıkarılmak suretiyle metin korunabilir. O zaman hepsini kapsar, hepsi için de 12 yaşından 18 yaşına kadar olanlar için de yukarı sınır iki yıl olarak belirlenir. Sizin hissettiğiniz, tespit ettiğiniz tehlikeler ortadan kalkar. Başka görüşe saygılıyım, ama, sonradan eklenmiş oluyor o zaten oraya.

BAŞKAN – Sayın Özdemir...

KENAN ÖZDEMİR – Sayın Kaylan'ın dediklerinin baş tarafını duyamadım ama, beşinci fıkra çıkarsa hepsi için birinci fıkradaki süre sınırı gündeme gelir. O da, çoğu suçları devredışı bırakabilir.

BAŞKAN – Seda Hanım...

SEDA AKÇO – Eğer beşinci fıkra çıkacak olursa, çocuklar bakımından işlevsel olmayacaktır bu madde çok basit bazı şeyler dışında. Çünkü, zaten bu sınır içerisine giren suçlara bakıldığında, çocuklar için ancak hırsızlıklarda gerçekten anlam ifade edecektir bu hüküm ve çocuğun suçtan korunabilmesi bakımından da önemli bir hüküm. Çocuk adalet sistemi açısından getirilen en güzel hükümlerden bir tanesi. Eksiklikleri var, ancak, kamu davasının açılmasının ertelenmesi çok uzun zamandır ihtiyaçtı. Fakat, bu ihtiyaç, eğer hırsızlıkları kapsayacak biçimde düzenlenirse anlamlı olacak.

Kara

13

T B M M
Tutanak Müdürlüğü

Komisyon : Adalet Kom.

Giriş : 11.30

Tarih : 27.6.2005

Grup : Kara

Sayfa : 2

Aslında çok daha geniş kapsamlı olması gerekiyor. Çünkü, çocuk adalet sisteminde sorunun ceza adaleti dışında, yani, ceza yargısı dışında çözülmesi temel prensip. O bakımdan, özellikle de 15 yaşını doldurmamış olanlar bakımından bir fark getirilmesi önem ifade ediyor.

Aslında, doğru olanı bunun 18'e kadar bütün çocuklar için aynı biçimde olmasının sağlanması. Buradan da geriye gitmemeli.

BAŞKAN – Çocuklara cinayet işletiyor bu memlekette...

SEDA AKÇO – Ama, bunu kapsamıyor bu. Bu bunu kapsamıyor. Haklısınız, işletiliyor, ama, bunu korumanın başka yöntemlerini bulmamız gerekiyor. Çocuklarımızı cezalandırdığımızda da cinayet işletmeye devam ediyorlar.

BAŞKAN – Çocukları cezalandırmak değil, çocukları suç işlemekten, özendirmekten kaçmak lazım. Yani, çocukları korumadan ne anladığımızı...

Arkadaşlar, sohbetinizi dışarıda yaparsanız daha faydalı olur. Yani, bu tartışmaları dinlemiyorsanız, o zaman buraya niye geliyorsunuz, zahmet ediyorsunuz?! Bu tartışmalara kartı yapmanız için sizin buraya zahmet etmenizi rica ediyoruz.

Yani, çocukları korumadan ne anladığımızı iyi tespit etmemiz lazım. Şimdi, çocuklara hırsızlık yapmayı kolaylaştırırsanız, bu, çocukları korumuş olmak olmaz, yani, bakar ki, bir arkadaşı hırsızlık yapıyor, hiçbir şey olmuyor, öbür arkadaşı da yapar, öbürü de yapar. Yani, ben onu anlatmaya çalışıyorum. Yani, bir yanlış yapmayalım. Çocukları korumadan ne anladığımızı çok iyi tespit etmemiz gerekir.

SEDA AKÇO – Müsaade ederseniz, buna dair kısa bir şey eklemek istiyorum.

Aslında, tartışma açılmasaydı çok uzatmamak için tekrar söz almayacaktım, çünkü, çok tartışıldı bu alt komisyonda da.

Sizin fikrinize katılıyoruz ve biz şunu öneriyoruz: Eğer çocukların suçtan korunması arzu ediliyor ise, kamu davasının açılmasının ertelenmesi çok önemli bir olanaktır; ama, bu olanağın çocuğun yararına kullanılabilmesi için uygun şartlarla yapılması gerekir. Yani, çocuk için eğitici, önleyici şart öngörebilmeli savcı kamu davasının açılmasını ertelerken. Eğer, öyle bir şart getirilir ise, bu öngördüğünüz sakıncayı asıl o şekilde giderebiliriz. Yani, ceza davasına konu olması çocuklar için caydırıcı değil. Çünkü, çocuklar o suçları zaten alternatifleri olmadığı için işliyorlar. Yani, soruşturma, kovuşturma yapılırsa işlemeyeceğim diye bir korkuları yok. Çünkü, o suçları işleyen çocukların alternatifleri yok.

O nedenle, korumayı arzu ediyor isek, buraya hükmün açıklanmasının ertelenmesinde olduğu gibi bir şartı koyarsak, öngördüğünüz sakınca da giderilebilir.

Arzu ederseniz, bir liste de çıkardık bu kapsama girebilecek suçlar bakımından onu Başkanlığınıza sunayım. Yani, bu kapsam daraltıldığı takdirde, çocuklar için hiçbir lehe uygulama imkânı kalmayacaktır. Çünkü, diğer suçların büyük çoğunluğu zaten çocuklar tarafından işlenebilecek suçlar değil.

BAŞKAN – Şu oluyor: Güvenlik kuvvetleri bu sefer yakalamıyor hırsızlık yapan çocuğu...

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Sayın Başkan, bu hırsızlık suçlarının hiçbirisi bunun kapsamına girmiyor. Hırsızlığın ilk genel nitelikte olanı bir yıldan üç yıla kadar, bu sadece 15 yaşından küçük olanlar için basit kısmı uygulanabilir. Diğer 15 yaşından büyük olanlar için hırsızlık suçunun uygulama imkânı yok bu maddede. Ama, eğer 15 yaşından küçük olanlar da, hırsızlığın basit kısmı da dahil olmak üzere, bu madde kapsamına girmesin diye bir görüş hâkim olursa, bu takdirde, beşinci fıkrayı çıkarmamız gerekir. Yok, 15 yaşından küçük olanlar hırsızlığın basit nitelikli olan kısmını işlediği takdirde, bu madde hükmünden eğer

T B M M
Tutanak Müdürlüğü

14

Komisyon : Adalet Kom.

Giriş : 11.30

Tarih : 27.6.2005

Grup : Kara

Sayfa : 3

yararlanabilsin deniyorsa, o zaman, bu maddenin, beşinci fıkranın da kalmasında fayda var diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Sayın Çağlayan...

AHMET ÇAĞLAYAN (Uşak) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; genelde uygulamada bu 15 yaşın üstünde, 18 yaşın altında çocukların bu hırsızlık ve birlikte işlenen suçlar bakımından fevkalade uygulamada önemli olduğunu düşünüyorum, ben, bu daha yukarıdaki maddede de geçti, yani, çocuklarla ilgili, ayrıldığı zaman Türkiye’de hâkimlerin de sık sık değiştiğini düşünenecek olursak, bir hâkim aynı mahkemede beraat kararı vermiş, bir hâkim mahkûmiyet kararı vermiş, aslında aynı suçla ilgili.

Yine, burada da, bence, ayırım yapıldığı zaman bu tür sakıncalar yine gelecektir. Bu 15 yaşını doldurmamış terimini bu maddeden kaldırmak gerektiğini düşünüyorum. Çünkü, en acımasız ve gerçekten de çok yoğun şekilde suç işleyen grup 15-18 arasındadır. Bunları ben tatbikatta çok gören bir arkadaşınız olarak, bu, son beşinci fıkranın kaldırılmasının yerinde olacağını düşünüyorum.

BAŞKAN – Sayın Kılıç...

MUHARREM KILIÇ (Malatya) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; görüştüğümüz kanun, çocukları korumaya yönelik bir kanun. Yani, genel bir ceza kanununu görüşmüyoruz. Burada konumuz da çocuk. Bu çocukların suç işlemeleri bir yerde bir zorunluluktan kaynaklanıyor. Sokağa atılmış çocuk, ihmal edilmiş çocuk... Şimdi, biz, bu çocuğu korumaya mı çalışıyoruz, yoksa, bunu cezalandırmaya mı çalışıyoruz. Yani, şu anki amacımız korumak mı, cezalandırmak mı?

Biz, bu maddeyi daha önceki aşamalarda, alt komisyonda, komisyonlarda defalarca tartıştık, görüştük, bir mutabakata vardık, bence bu maddenin kalmasında yarar var. Bu çocukları koruyucu birtakım önlemler almamız gerekiyor diye düşünüyorum. Bu madde yerindedir diye düşünüyor, aynen kalmalıdır diyorum.

BAŞKAN – Sayın Yılmazcan...

MEHMET YILMAZCAN (Kahramanmaraş) – Sayın Başkanım, çocukların şefkate muhtaç oldukları hiç şüphesiz. Hepimizin de amacı bu. Yalnız, çocukları korurken, devletin bekasını da korumak lazım. Bu çocukların, suç işlemiş çocukların arkasında terör örgütlerinin olduğu da herkesin malumu. Onun için durumu dengelemek lazım. Çok masum bir şekilde bu çocukları biz koruyalım. Ama, bunu korurken de kamu güvenliğini tehlikeye atmamalıyız. Bu sebeplerle, bu madde tamamen tasarıdan çıkarılabilir veya birinci fıkradaki üst yıl iki yıl olan suçlar bir yıla indirilebilir. Ayrıca, beşinci fıkrada madde metninden tamamen çıkarılabilir. Bu hususu düşünmeye davet ediyorum arkadaşlarımı.

Arz ederim.

AHMET ÇAĞLAYAN (Uşak) – Sayın Başkanım, şey konusunu ilave edeyim...

Yani, kurallar kamu düzeni temini açısından olur. Çocukları korurken, o çocukları korumanın kendilerine de zarar verecek, topluma da zarar verecek tarzda sonuçlar doğuracaksa, gerçekten görüştüğümüz konu da budur, kamu düzeni denilen, toplum düzeni denilen olay da en az çocukların korunması kadar önemlidir ve burada ehemmiyet açısından ve yaşanan hayat açısından bunu değerlendirdiğimizde ben bu son maddenin yanlış olduğunu düşünüyorum.

BAŞKAN – Şimdi, Seda Hanım bana verdi de, müsaade ederseniz, şunu biraz paylaşayım sizinle.

Üst sınırı iki yıldan az olan suçlar: Cinsel taciz, tehdit, konut dokunulmazlığını ihlal, hakaret, kişinin hatırasına hakaret, haberleşmenin gizliliğini ihlal, kişiler arasındaki

E-12

15

T B M M
Tutanak Müdürlüğü

Komisyon : Adalet Kom.

Giriş : 11.30

Tarih : 27.6.2005

Grup : Kara

Sayfa : 4

konuşmaların dinlenmesi ve kayda alınması ve özel hayatın gizliliği, trafik güvenliğini tehlikeye sokma, çevrenin kasten kirletilmesi, gürültüye neden olma, kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak, suç ve suçluyu övme, kanunlara uymamaya tahrik, müstehcenlik, suç üstlenme falan.

Bunlar, üst sınırı iki yıl olan cezalar. Tabii, 12-15 yaş grubu için alt sınırı iki yıldan az olanlar daha da çoğalıyor. Mesela, kasten yaralama var, organ veya doku ticareti, eziyet, çocuk düşürtme, cinsel saldırı, tehdit, nitelikli hırsızlık, nitelikli dolandırıcılık, radyasyon yayma.

15 yaşını doldurmuş olup 18 yaşını doldurmamış olanlar için alt sınırı üç yıldan fazla olan suçlar: Göçmen kaçakçılığı, taksirli öldürme, ağırlaşmış yaralama, işkence, eziyet, kısırlaştırma, hileli iflas.

Şunu söylemeye çalışıyorum arkadaşlar: Suç işleyen çocuğu korumak lazım gayet tabii. Yani, onu diğerleri gibi düşünmemek lazım. Ama, öyle yapmak lazım ki, suç işlemeyen çocuklar da özenmemeli suç işlemeye. Yani, benim biraz tereddütlerim ondan.

Sayın Akbulut, buyurun.

MUSTAFA NURİ AKBULUT (Erzurum) – Sayın Başkanım, ben de görüşünüze aynen iştirak ediyorum. Tabii ki çocukları korumalı ama, toplumu da korumak gerektiği malum.

Çocuklar için özel mahkemeler, özel yargılanma usulleri ve durumlarına göre de mahkemelerce verilecek cezalarla ilgili olarak uygulanacak tecil ve özel paraya çevirme sınırları.

Burada, kamu davasının ertelenmesi de daha kovuşturma aşamasında düşünülürse, sizin bu maddenin mevcut olması halindeki muhtemel olumsuzlukların olacağına ben de aynen katılıyorum.

Hem suç işleyen çocukların bir yargılama süreci dahi geçirmeden, rahatlıkla toplum içerisinde belki benzer davranışlarına devam edecek olması, yani, bu beş yıllık tecil süresinin bu yaştaki çocuklar için çok fazla bir korkutucu etkisinin olmaması ve diğer yandan da yargılama sonunda yine suç işlemekten çekineceği, işte, cezanın uygulanması halinde toplumda fazla zarar göreceği, işlenen suçun görülen zararı karşılanmış olması gibi durumlar zaten mahkemeye dikkate alınacak, bunlar tecil ve tedbirle ilgili konularda özel mahkemesince değerlendirilecektir.

Ben, uygun görülmesi halinde maddenin tümünün metinden çıkarılmasını arz ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Yılmazcan...

MEHMET YILMAZCAN (Kahramanmaraş) – Sayın Başkanım, tinerci çocuklar tarafından güvenlik görevlilerimizin yaralandığı veya şehit edildiği hepimizin bildiği bir gerçek. Bu durum karşısında polisler veya diğer kamu görevlileri de bu tinerci çocukların üzerine gitmiyorlar. Hele hele böyle bir madde çıkıp da cezalar, davalar ertelendiği takdirde, güvenlik güçlerimiz moralman çöküyorlar. Onun için, kendileri ister istemez pasif bir direnişe geçiyorlar. Bu, güvenlik güçleri üzerinde de çok olumsuz bir etki yapıyor. Onun için, ben, bu maddenin, bu tasarıdan tümüyle çıkarılması taraftarıyım.

Arz ederim.

BAŞKAN – Ramazan Bey...

RAMAZAN ÖZKEPİR – Sayın Başkanım, 19 uncu maddede kamu davasının açılmasının ertelenmesi zaten meslek halinde çok sıkı kurallara tabi tutulmuş ve hâkim onayı gerekiyor. 5237 sayılı Türk Ceza Yasasının 50 nci maddesi uyarınca suç işlediği tarihte 18

50

T B M M
Tutanak Müdürlüğü

16

Komisyon : Adalet Kom.

Giriş : 11.30

Tarih : 27.6.2005

Grup : Kara

Sayfa : 5

yaşını bitirmeyenler hakkında tayin olunan bir yıla kadar, 1 yıl dahil, hapis cezalarının paraya çevrilmesi zorunludur. Üç yıla kadar hapis cezasının da ertelenmesine karar verildiği için beşinci fıkrayı çıkardığımız takdirde üst sınırı ancak iki yıla kadar olan suçlarda kamu davasının ertelenmesi olanaklı hale gelecek. Bu da suç işleme oranını ya da kamu düzenini bozmada çok fazla bir ayrıcalığa, olumsuzluğa yol açacağını sanmıyorum. Uygulamada zaten tecil ve paraya çevrilmesi halinde bir yılının altına düşenlerin zorunlu, çoğunlukla da sabıkası yoksa, para cezası bağlayıcı ceza üç yılı geçmiyorsa erteleyebiliyor. Buradaki tek fark kamu davasının açılmasını erteleyebiliyor. Kamu davası açılrsa bile, sonuçta bir yıl hapis cezası öngörebilir ceza verecekse paraya çevrilmesi zorunlu.

Ben yararlı olduğunu düşünüyorum. Hem çocukların gereksiz yere mahkemelerde yargılanmamasıyla iş yükü de bu şekilde azalır. Bu nedenle beşinci fıkranın çıkarılmasının yeterli olduğunu, diğer düzenlemelerin gayet yerinde olduğunu düşünüyorum.

Arz ederim.

BAŞKAN – Seda Hanım...

SEDA AKÇO – Teşekkür ederim.

Bence birkaç durumu birbirine karıştırarak konuşuyoruz. Adam öldüren çocukları kapsamıyor bu madde zaten ve çocuk mahkemelerinde yargılanan çocukların hepsi de kamu güvenliğini ciddi surette tehlikeye düşüren suçlar işleyen çocuklar değil.

Kaldı ki, kamu güvenliği aslında çocuğun iyi korunmasıyla sağlanabilir.

Ben, birkaç örnek söylemek istiyorum. Mesela, cam kıran çocuk geliyor, okulun bahçesinden dal kırmış çocuk geliyor, arkadaşının üstünde dershane etiketi olan, yazısı olan çantasını çalmış olan çocuk geliyor. Bunlar eğer mahkeme önüne gelecek olur ise o takdirde asıl kamu güvenliği tehlikeye düşüyor, çünkü, sizin kaygı duyduğunuz ciddiyetteki olayları gerektiği gibi mahkeme ele alma fırsatı bulamıyor. Bu madde ancak bu tip durumların mahkeme önüne gelmeden çözülmesini sağlayacak. Hem çocuklar gereksiz yere hırpalanmayacaklar bu süreçte, Yargıtay temsilcisinin de belirttiği gibi, çünkü, o yargılama süreci hem mahkemenin iş yükünü artırıyor hem çocukları okuldan uzaklaştırıyor, o sürece gelip gitmesi gerekiyor çocukların, gereksiz olarak adliye meşgul ediyor. O kadar basit, o kadar önemsiz olaylar nedeniyle duruşma yapılmak zorunda kalınıyor ki, bunları önleyecek ve hem çocukların hırpalanmasını hem adliyenin gereksiz meşgul olmasını hem de uygun önlemin alınmasını sağlayacaktır. Bu nedenle de zaruridir, çok büyük ihtiyaç bulunmaktadır bu hükme.

BAŞKAN – Sayın Kılıç...

MUHARREM KILIÇ (Malatya) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; sanki, burada, iki yıla kadar olan suçlarda otomatik olarak tüm davalarda kamu davası ertelenecek gibi bir durum söz konusu oldu arkadaşların anlatımlarından. Oysa, bu, şarta bağlanmış. Şartlar örneğin çocuğun daha önce kasıtlı bir suçtan mahkûm olmamış bulunması... Yani, bu suç makineleri için uygulanan bir şey değil. Yapılan soruşturmanın kamu davası açılmasının ertelenmesi halinde şüphelinin suç işlemekten çekineceği kanaatini vermesi. Hâkim buna bakacak, gerçekten çocuk masum bir çocuk, yani, suç işlemiş ama, bunun ayırımında değil, bir daha işlemesi mümkün olmayacak bir çocuk.

Yine, kamu davası açılmasının ertelenmesinin şüpheli veya toplum açısından kamu davası açılmasından daha yararlı olması... Eğer biz bu ertelemeyi çocuğa ceza vermektense daha hayırlı bir iş olarak göreceksak, hem çocuk için hem toplum için daha yararlı olacaksa, buna karar verecek olan hâkim, yani, bunları hâkim değerlendirecek, hem çocuğun konumunu değerlendirecek, işlenen suçu değerlendirecek, ondan sonra bir karar verecek.

17

T B M M
Tutanak Müdürlüğü

Komisyon : Adalet Kom.

Giriş : 11.30

Tarih : 27.6.2005

Grup : Kara

Sayfa : 6

Yani, bu, otomatiğe bağlanmış değil. Yani, bu da, demin de belirttim, tartışılmış, düşünülmüş bir madde, Bakanlık yetkililerinin, akademisyenlerin, buradaki arkadaşlarımızın mutabakatıyla hazırlanmış bir madde. Bence, bunu bu kadar çok irdeleyip yeniden toplumu sanki riske atıyormuşuz gibi, toplumun güvenliğini, devletin güvenliğini tehlikeye atıyormuşuz mantığıyla... Yani, toplumun, devletin güvenliğini herhalde bu çocuklar tehlikeye atıyor değil.

BAŞKAN – Ben olaya tam tersi bir mantıkla bakıyorum. Yani, çocukların güvenliği bakımından diyorum. Olaya sizin dediğiniz açıdan değil de, ters açıdan bakıyorum. Çünkü, suç işlemeyi çocuklar için kolaylaştırırsak, çok daha fazla çocuk suç işler hale gelir. Yani, ona bir... Yoksa, kurum olarak ben doğru buldum. Düzenleme doğru da...

Şimdi, mesela, kasten bir suç işlememesi halinde, kasten suç işleyen çocuk yani onun mahkûm olması da çok zor şartlara bağlı. Yani, iki yıldan yahut üç yıldan daha ağır cezayı gerektiren bir suçu işlemesi ve onun kesinleşmesi halinde buradan yararlanamaz. Yoksa, yararlanabilir.

Sayın Köylü, buyurun.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Sayın Başkanım, şimdi, Ceza Kanunuyla, Ceza Muhakemesi bir sistem içerisinde görüşüldü. Bu sistemin içinde kamu davasının açılmasının ertelenmesi. Bu, en basiti ve ilk etapta bazı kişilerin mahkeme huzuruna çıkmasının ertelenmesi ve bu şekilde dava açılmasını, açılmamasından daha fazla fayda sağlaması mümkün değilse, başka bir deyişle dava açılmaması toplum açısından ve o kişi açısından veya suçun mağduru açısından açılmamasından daha fazla önem arz etmiyorsa, böyle bir uygulamanın bulunması gerekiyordu ve bu düşünceyle kamu davasının açılmasının ertelenmesi hükmü getirilmiştir. Burada beş yıl süreyle bu erteleme devam ediyor, dosya elimizde duruyor...

Esasında, suç işleyip de mahkûm olan kişi bir daha ipin ucunu kaçırmış demektir bence. Gözümüzle gördüğümüz, meslek hayatımızda gördüğümüz birçok şey şunu gösteriyor: Çocuklar bir defa suç işledikten sonra bir cezaevine girer, ceza alır ve o ceza da çok etkin bir ceza da değilse hele, etkin bile olsa fark etmiyor, cezaevine girince zaten çok şey değişiyor, o artık bir suç makinesi haline dönüşüyor, onu bir daha geri döndürmek çok zor. Ama, burada, çocuğun başında Demokles'in kılıcı gibi bir erteleme hükmü var; beş yıl süreyle hiçbir suç işleyemeyecek, aksi takdirde, buradaki soruşturma devam edecek.

Bunun yanında, hükmün açıklanmasının geri bırakılması hükmü vardı. Bu biraz ilerisinde. Oradaki şartlar cezanın sınırı sadece değişik, şartlar gene aynı şekilde. Eğer kişi bunlara da rağbet etmemişse, daha doğrusu bunlardan da geçmiş ise, bu takdirde cezanın ertelenmesi müessesesi var Ceza Kanununda. Cezanın ertelenmesi müessesesi, bunlara bağlı olarak düzenlendiği için, şartları ve sonuçları çok ağır. Daha önce beş yıl süreyle suç işlemediği takdirde ceza esasa vaki olmamış sayılıyordu, halbuki, şimdi yaptığımız düzenlemede ceza infaz edilmiş sayılıyor. Bunun sonuçları ağır. Bu kişi sabıkalı oluyor ve sonucu gerçekten onun için zarar verici niteliktedir.

İşte, cezanın infaz edilmiş sayılması hükmü, başta bu iki müessesenin olmasından dolayı korunmuş idi, ama, bu iki müesseseyi kaldırdığımız zaman, ertelemenin sonuçları bugün maalesef daha önceki kanunumuza göre ağır bir duruma gelmiştir. Bu bakımdan, biz bunu esasa büyükler için de koymuştuk Ceza Muhakemesi Kanununda; fakat, onu geçiremedik, Mecliste kabul görmedi, komisyonumuz da kabul görmedi; ancak, çocuklar için olsun bu hükmün, daha doğrusu bu uygulamanın mutlaka yapılması gerekir.

17/6/05

T B M M
Tutanak Müdürlüğü

18

Komisyon : Adalet Kom.

Giriş : 11.30

Tarih : 27.6.2005

Grup : Kara

Sayfa : 7

Burada, çocukları suça özendircek hiçbir şey yoktur. Bunun içinde zaten ciddi suçlar yoktur. 15-18 yaş arasında hırsızlık suçunun hiçbirisi yoktur. Sadece 15 yaşından küçük olanlar için kullanma hırsızlığı suçu vardır. Bir de hırsızlığın en basit kısmı vardır. Bunlar çok önemli değil. Seda Hanımın anlattığı gibi bir arkadaşının çantasını hasbelkader almış, yani, o anda çok basit bir hırsızlık suçu işlemiş bir öğrenci sonunda karşımıza çıkıyor bir gün geliyor, diyor ki, benim çocuğum hukuk fakültesini bitirdi, hâkim olacak olamıyor. Neden? Hırsızlık suçundan ta bilmem ne zaman bir sabıka almış. Yani, çok vahim sonuçlar doğuruyor. Bu bakımdan, bu çocukları hem korumaya yönelik hem de toplumumuzdaki asayışı bozucu bir husus değildir. Bence bu maddenin böylece kalmasında fayda var. Bundan sonraki maddenin de aynı şekilde. Çünkü, aynı tartışmaları orada da belki yapacağız. Ama, bunun ben faydalı olacağını düşünüyorum. En azından cezanın ertelenmesinin sonuçlarının ağırlığı karşısında bunun mutlaka bulunması gerekli diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu Başkanlığına
Görüşülmekte olan Çocuk Koruma Kanunu Tasarısının alt komisyon metninin 19 uncu maddesinin tasarıdan çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Mehmet Yılmazcan

Kahramanmaraş

Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu Başkanlığına
Görüşülmekte olan Çocuk Koruma Kanunu Tasarısının alt komisyon metninin 19 uncu maddesinin beşinci fıkrasının madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Halil Ünlütepe

Afyonkarahisar

Mehmet Yılmazcan

Kahramanmaraş

BAŞKAN – Önergeler hakkında hükümet ne diyor?

NİYAZI GÜNEY – Sayın Başkanım, şimdi, sosyal hukuk devletinin en önemli ödevlerinden bir tanesi de çocukları suçtan ve suçludan korumak ve onları toplumun saygın bir bireyi olarak yetiştirmektir.

Şimdi, biz, bu yasayı yaparken, çocuklar için 12-18 yaş grubu insanlarımız için bir koruma tedbiri getiriyoruz. Bu şu anda görüştüğümüz kamu davasının açılmasının ertelenmesi müessesesi de bu amaca yönelik olarak ihdas edilmiş olan bir müessesedir ve kaldı ki, uygulanması da zorunlu değildir, ihtiyarîdir. Sıkı şekil şartlarına bağlanmıştır.

Bu kanunun belki de en önemli amacına uygun müessesesi budur. Bu itibarla, bu maddenin çıkarılması veya beşinci fıkrasının çıkarılması halinde hükümet tasarısının gerekçesine bir defa aykırı bir durum ortaya çıkacaktır.

Biz katılmıyorduk bu önergelere bu itibarla.

BAŞKAN – Mukayeseli hukuk nasıl?

NİYAZI GÜNEY – Şimdi, efendim, mukayeseli hukukta da her ne kadar 12-18 yaş grubu çocuk olarak nitelendirilmiş ise de, bunların hepsine birden standart bir uygulama getirilmemekte, 12-15 yaş grubuna bir pozitif ayırımcılık getirilmiş, ceza hükümleri çok daha farklı olarak düzenlenmiş. ~~İtibarla, bu maddenin~~

Hande

19

T B M M
Tutanak Müdürlüğü

Komisyon : Adalet

Giriş : 12.00-1

Tarih : 27.6.2005

Grup : Emin

Sayfa : 1

O itibarla, bu maddenin ve beşinci fıkranın da aynen muhafaza edilmesi gerektiği kanaatindeyim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN- Yani, şu suçları muaf tutuyorsunuz; göçmen kaçakçılığı, taksirli öldürme, ağırlaştırılmış yaralama, işkence, eziyet, çocuk düşürtme, kısırlaştırma, hileli iflas, tehlikeli maddelerin izinsiz olarak bulundurulması ve el değiştirilmesi, kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak falan...

NİYAZİ GÜNEY (Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürü)- Sayın Başkanım, 12-15 yaş grubundaki bir çocuğun veya 12-18 yaş grubundaki çocukların şirket kurması mümkün mü? Hileli iflas olmaz, bir. Göçmen kaçakçılığı yapmaları mümkün mü? Bu da mümkün değil.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu)- Efendim, taksirli öldürme nereden çıktı?

NİYAZİ GÜNEY (Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürü)- Kaldı ki, böyle bir müesseseyi uygulayacak olan cumhuriyet savcısı eğer o suçun toplumda çok büyük bir infial yarattığını, gerçekten o suçun yaygınlaştığını tespit edebilmişse zaten bu müesseseyi uygulamayacaktır. Davasını açacaktır.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu)- Taksirli öldürme 2 yıldan 6 yıla kadar...

SEDA AKÇO (Türkiye Barolar Birliği)- Efendim, bunlar uzlaşmayla ilgili alt sınırı olanlar. Buradaki üst sınır. Yani, sınır farkı var.

BAŞKAN- Sayın Güney, okulların önlerinde ortaokul çocuklarına uyuşturucu satıyorlar. Yani, siz şimdi ütopya yaratıyorsunuz. Yani, keşke Türkiye o dediğiniz, sizin kafanızdaki ütopya olabilse. Yani, sosyal devlet sadece suç işleyen çocuğu korumaz ki. Sosyal devlet, suç işlemeyen çocukları da korumalı.

NİYAZİ GÜNEY (Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürü)- Elbette katılıyorum Sayın Başkanım. Tabii, saygım var bu düşünceye; ama, devletin asıl görevi bu çocukları korumak.

BAŞKAN- Devletin asıl görevi toplumda huzuru tesis etmek, herkesi korumak. Sadece suç işleyen çocuğu değil, herkesi korumak. Ben, çocukları koruma adına gene konuşuyorum. Yani, burada sanki bir taraf çocukları koruyor, bir taraf çocukları korumuyor, devleti koruyor gibi bir izlenim kesinlikle yanlış. Herkes çocukları koruma adına konuşuyor. Ama, tabii, suç işleyen çocukları korumak yanında, suç işlemeyen çocukların da suça, suç işlemeye özendirilmemesi lazım gelir. Benim kaygım şahsen o. Onun için bir yanlış yapmayalım diye düşünüyorum. Daha yeni gazete manşetlerinde bir sürü şeyler var; işte yakalandı, bırakıldı. Bir de, güvenlik kuvvetleri bu çocukları yakalamaz da bundan sonra. Yani, savcının önüne de gelmeyebilir. Nasılsa biz yakalayınca savcı bırakıyor bunları derler, bu çocukları yakalamazlar. Böyle bir endişe duyuyorum ben. Bu tartışmalardan ben şahsen de tatmin olmadım.

AHMET ÇAĞLAYAN (Uşak)- Yaşanan hayatın içinde bir düzenleme olmalı Sayın Başkanım; yani, hayal dünyasında olmamalı.

BAŞKAN- Seda Hanım, buyurun.

SEDA AKÇO (Türkiye Barolar Birliği)- Efendim, aslında, sözünü etmiş olduğunuz tehlike, kamu davasının açılmasının ertelenmesi müessesesi olmadığı zaman çok daha bariz bir biçimde ortaya çıkıyor. Hakkı Beyin de belirtmiş olduğu gibi, bu tip suçlar için... Üst sınırı 2 yıldan az olan suçlar açısından düşünün; dava açıldığında ne olacak? Çocuk mahkemenin önüne gelmiş ve oradan bırakılmış olacak; çünkü, orada artık yapacak daha başka, daha öte bir şey yok. Aslında kamu davasının açılmasının ertelenmesi, tam sizin söylediğiniz tehlikeler bakımından çocuklar açısından daha önleyici bir şey; çünkü, bir denetim sürecine tabi

T B M M
Tutanak Müdürlüğü

20

Komisyon : Adalet

Giriş : 12.00-1

Tarih : 27.6.2005

Grup : Emin

Sayfa : 2

tutuyor çocuğu ve demiyor ki: Tamam serbestsin, git ne yaparsan yap. Aksine, diyor ki: Bak, elim üstünde. Bir daha gelersen hem bunun hem diğerinin cezasını çekeceksin. Daha fazla kontrol edecek. Mahkeme müdahale ettiği zaman tamamıyla elini çekiyor o olaydan sonra. Asıl o zaman çocuklar... Bir de üstelik düşünün ki, bu iş yükü altındaki mahkemeler müdahale ettiği takdirde ne oluyor; savcı kamu davasını açtı diyelim. Bir yıl sonraya duruşma günü veriyor mahkeme. Temelli, hiçbir şey yapılmıyor anlamına geliyor çocuk için. Ama, savcının önüne geldiği anda, savcı derse ki, sen tehlikeli bir şey yaptın, tekrar yaparsan hem bunun hem onun hesabını sorarım... Ayrıca, şu anda da, git ne yaparsan yap da demiyor. Diyor ki: Bu verdiğin zararı gidermek için bazı şeyler yapman lazım. Bu müessese Avrupa hukuklarının hemen hepsinde çocuklara ilişkin adalet sistemi içerisinde yer almakta. Yetişkinler için de yer alıyor, ayrı; ama, çocuklar için yer almakta ve uluslar arası standartlarda da mutlaka olması önerilmekte bu tip müesseselerin ve daha koruyucu. Bundan emin olmanızı isterim.

BAŞKAN- Peki. Yeteri kadar tartıştık. Umarım, bu tartışma, bugünün bu zabıtları bir gün hiçbirimize lazım olmaz. Ben endişelerimi dile getirdim.

Şimdi 2 önerge var. Bu önergelerin bir tanesi Sayın Yılmazcan'ın. 19 uncu maddenin tasandan tamamen çıkarılmasını öneriyor. Diğer, Sayın Yılmazcan ve Sayın Ünlütepe'nin önergesinde de 19 uncu maddenin beşinci fıkrasının madde metninden çıkarılması öneriliyor. Aykırılığı nedeniyle önce Sayın Yılmazcan'ın önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Sayın Yılmazcan ve Sayın Ünlütepe'nin, beşinci fıkranın madde metninden çıkarılması önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

20 nci maddeyi okutuyorum:

(Madde 20 okundu)

BAŞKAN- Maddeyle ilgili verilmiş 1 önerge vardır.

Önergeyi de okutayım, beraber müzakere edelim.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Çocukları Koruma Kanunu Tasarısının 20 nci maddesinin birinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hasan Kara

Kilis

(1) Suça sürüklenen çocuklar hakkında soruşturma veya kovuşturma evrelerinde adli kontrol tedbiri olarak Ceza Muhakemesi Kanununun 10 uncu maddesinde sayılanlar ile aşağıdaki tedbirlerden bir ya da birkaçına karar verilebilir.

BAŞKAN- Madde ve önerge hakkında müzakere açıyorum.

Söz isteyen arkadaşım?.. Yok.

Önergeye Hükümet katılıyor mu?..

NIYAZI GÜNEY (Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürü)- Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN- Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Başkan

21

T B M M
Tutanak Müdürlüğü

Komisyon : Adalet

Giriş : 12.00-1

Tarih : 27.6.2005

Grup : Emin

Sayfa : 3

21 inci maddeyi okutuyorum:

(Madde 21 okundu)

BAŞKAN- Maddeyle ilgili verilmiş 1 önerge vardır. Önergeyi okutuyorum:
Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu Başkanlığına
Çocukları Koruma Kanunu Tasarısının 21 inci maddesinin aşağıdaki biçimde değiştirilmesini öneririm.

Muharrem Kılıç

Malatya

Tutuklama yasağı

Madde 21- (1) 15 yaşını doldurmamış çocuklar hakkında üst sınırı on yılı aşmayan hapis cezasını gerektiren fiillerinden dolayı tutuklama kararı verilemez. Çocuğun suç ve benzeri tehlikelerden korunması için uygun destekleyici ve koruyucu tedbirler alınarak, gerektiğinde çocuğa gözetim uygulanmasına karar verilir.

(2) 18 yaşından küçükler hakkında sürdürülen yargılamalarda;

a) Ağır ceza mahkemesinin görevine girmeyen işlerde tutukluluk süresi en çok 3 aydır. Ancak, bu süre zorunlu hallerde gerekçesi gösterilerek 3 ay daha uzatılabilir.

b) Ağır ceza mahkemesinin görevine giren işlerde tutukluluk süresi en çok 6 aydır. Bu süre, zorunlu hallerde, gerekçesi gösterilerek uzatılabilir. Uzatma süresi toplam 1 yılı geçemez.

c) Bu maddede öngörülen uzatma kararları cumhuriyet savcısının şüpheli veya sanık ile müdafinin görüşleri alındıktan sonra verilir.

BAŞKAN- Yargıtayın bu maddeyle ilgili bir görüşü var mı Sayın Kaylan?

KESKİN KAYLAN (Yargıtay Üyesi)- Sayın Başkanım, arkadaşların bir tek bana ilettikleri öneri vardı mevcut metin için. Buradaki 10 yıl sınırını 5 yıl yapmak suretiyle uygulamaya bir rahatlık getirmek istiyorlardı. Bunun dışındaki süreler bakımından Ceza Kanunundaki ve Ceza Muhakemesi Usulü Kanunundaki sürelerin gözetilmesi gerektiği kanısındayız. Hem çocuk mahkemesinin genel mahkemedeki davanın sonucunu beklemesi olanağını sağlayan fıkrayla o madde geçti hem 6 ay içerisinde salıverme önlemi öneriliyor. Ağır ceza mahkemesinin duruşması bitecek, karar verilecek, ondan sonra çocuk mahkemesi alacak, çocuk hakkında hüküm verecek. 6 ayda bunun gerçekleşmesi olanağı yok gibi gelir.

Ceza Muhakemesi Kanununun 104 üncü maddesinde düzenlenen ve halen uygulaması da dikkatle devam eden sürelerin yeterli olduğu kanısındayız. O bakımdan, yeni, daha aşağı bir sürenin, dediğim nedenlerle uygulamada sıkıntılar yaratacağı kanısındayız.

BAŞKAN- Maddeye ihtiyaç var mı?

KESKİN KAYLAN (Yargıtay Üyesi)- O tutuklama yasağı öngörülmişti. Bir tutuklama yasağı alt komisyona geldiğinde hiç süre yoktu. Alt komisyona geldiğinde, ben cuma günü katıldığıma, 15 yaşını doldurmamış çocuklar hakkında hiç tutuklama kararı verilmemesi gibi bir düzenleme vardı. Biz ona bir sınır getirme gereğini tartıştık.

BAŞKAN- Kapkaç yapan tutuklanmayacak...

KESKİN KAYLAN (Yargıtay Üyesi)- Arkadaşlarımla önerisi, 5 yıl yaparsanız, eğer koruyacaksınız...

BAŞKAN- Şunu anlamak istiyorum. Bizim yeni ceza ve usulde çocuklarla ilgili belli şartlar var zaten. Öyle değil mi? Yani, onun için diyorum: Böyle bir madde düzenlenmesine ihtiyaç var mı?

Em

22

T B M M
Tutanak Müdürlüğü

Komisyon : Adalet

Giriş : 12.00-1

Tarih : 27.6.2005

Grup : Emin

Sayfa : 4

Buyurun Sedat Bey.

SEDAT BAKICI (Yargıtay Üyesi)- Efendim, Ceza Muhakemesi Kanununun 100 üncü maddesinde tutuklama kararı verilemeyecek haller sayılmış. Bunlar, 1 yıla kadar olan hapis cezaları ile maddî para cezaları. Bu madde bu hükmün istisnası oluyor, çocuklar açısından tutuklanma yasağını genişletiyor. Bunun yanında, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 107 nci maddesinin beşinci fıkrasında da bir hükmümüz var. Orada da, 15 yaşından küçüklerin 18 yaşını dolduruncaya kadar cezaevinde tutuklu olarak veya hükümlü olarak geçirdikleri 1 gün, 2 gün sayılır diyor. Şimdi mevcut taslakta 15 yaşını doldurmuş olan çocuklar tutuklanamaz hükmü kabul edildiğinde, 1 Haziranda yürürlüğe giren 107 nci madde otomatikman yürürlükten kalkmış olacak, uygulanamaz hale gelecek. Ama, mevcut yeni durumda 15 yaşını doldurmamış çocuklar tutuklanacak; fakat, üst sınırı 10 yıl geçmişse tutuklanabilecek hükmü dikkate alındığında 107 nci maddeye de kısmen işlerlik kazandırılmış oluyor. Fakat, bize göre 10 yıllık süre fazla. Bunun daha aşağıya çekilmesi halinde, örneğin, kapkaççılık suçları da tutuklama kapsamına girebilmeli, girebilir. Biz, illaki çocuklar tutuklansın demiyoruz. Tutuklama en son çaredir. Eğer diğer önlemler o çocuk hakkında uygulanamıyorsa, tutuklanması gerekiyorsa, biz kapkaççılık veya daha ağır nitelikli suçlarda da hâkime düşünmesi taşınması, sonucuna göre bir tutuklama kararına hükmetmesinde fayda olur diye düşünüyoruz.

Yani, toptan bu madde kaldırılabilir. Bu takdir Komisyonundur. Veya 5 yıllık bir süreyle sınırlı olabilir. Bunun takdiri Komisyonundur.

BAŞKAN- Sayın Can, buyurun.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale)- Sayın Başkanım, çocukları korumanın kamu vicdanında rahatsızlık meydana getirmemesi lazım. Burada gerçekten üst sınırı 10 yılı aşmayan hapis cezası gerektiren fiillerden dolayı tutuklama kararının verilemeyeceği, toplumda kamu vicdanını yaralayacaktır diye düşünüyorum. Sizin tereddütlerinize ben de katılıyorum. Burada hiç değilse bir orta yolu bularak, 5 yıl olabilir, 6 yıl olabilir, üst sınırla sınırlayalım diye düşünüyorum efendim.

BAŞKAN- Ramazan Bey, buyurun.

RAMAZAN ÖZKEPİR (Yargıtay Cumhuriyet Savcısı)- Sayın Başkanım, Sayın Keskin Kayhan Beyin de açıkladığı üzere, önceki tasarıda tutuklama konusunda hiçbir süre şartı yoktu. Cuma günü alt komisyonda 10 yıl olarak sınır getirildi. Mevcut 2253 sayılı Yasanın 19 uncu maddesinin ikinci fıkrasında 3 yıl sınırlaması var. Ya bu sınırlamayı aynen muhafaza edelim ya da 5 yıla sınırlayalım. Takdir Meclisin. Çünkü, 10 yıl gerçekten toplumda sıkıntı yaratacak. Özellikle hırsızlık ve kapkaç suçlarında sorun olacak. 3 yıl olarak da kalabilir mevcut düzenleme, 5 yıl olarak da düzenlenebilir. Arz ederim.

BAŞKAN- Sayın Güney, önergeye katılıyor musunuz?

NIYAZİ GÜNEY (Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürü)- Önergeye katılmıyoruz Sayın Başkanım. Şu bakımdan: Bir defa, bu çocukların tutuklanmamasına ilişkin hüküm, bu düzenleme bütün uluslararası belgelerde de var. Çocuk hukukuna giren bir müessesedir. Buradan çıkarmak mümkün değil. Nitekim, arkadaşımız da ifade etti. 2253 sayılı Yasanın 19 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında da düzenlenmiştir. Ancak, burada "aşağı haddi 3 yılı aşmayan hürriyeti bağlayıcı cezayı müstelzim fiillerden dolayı tutuklama kararı verilemez" diyor. Fakat, arkadaşların yaptığı çalışma sonucunda, kapkaç suçlarını da kapsamı bakımından 6 yıla indirilmesi halinde veya 5 yıla indirilmesi halinde amaca hizmet edeceğini düşünüyoruz.

BAŞKAN- Seda Hanım, buyurun.

13

T B M M
Tutanak Müdürlüğü

Komisyon : Adalet

Giriş : 12.00-1

Tarih : 27.6.2005

Grup : Emin

Sayfa : 5

SEDA AKÇO (Türkiye Barolar Birliği)- Efendim, aslında düzenlemelere bütünlüklü bakıldığında bu yasağın mutlak bir yasak olmadığı görülüyor. Ceza Muhakemeleri Kanununun 109 uncu maddesinin ikinci fıkrasına göre "kanunun tutuklamayı yasakladığı hallerde dahi adli kontrol hükümleri uygulanabilir" deniliyor. Dolayısıyla, 21 inci madde tutuklamayı yasaklıyor; ancak, adli kontrol hükümleri uygulanabileceğinden ve çocuk koyma kanunundaki adli kontrol hükümleri tutuklamayı da sonuç olarak içerdiğinden, aslında bu bir mutlak tutuklama yasağı değil. Dolayısıyla da, ihtiyaç var ise ve başka türlü bu sorun çözülemiyor ise, hâkim tutuklama kararı verebilecektir.

Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşmenin 37 nci maddesine göre, çocukların özgürlüklerinin kısıtlanmasının son çare olması gerekiyor. Son çaredir demek yetmez, nasıl son çare olacağını göstermek gerekir kanunda. Aslında, kanunun bu biçimi ona imkân sağlayan bir şey. Yani, doğrudan tutuklama; ama, şu koşullara bak, bunları dene. Bunlarla olmuyorsa veya olmayacağını baştan anlıyorsan tutuklayabilirsin diyor kanun zaten. Hiçbir biçimde tutuklanamaz anlamına gelmiyor. O yüzden de, cezaya dair süre de konulmasına ihtiyaç olmadığını; ancak, tutuklama sürelerinin kısaltılması gerektiğini düşünüyorum. Çünkü, gene Çocuk Haklarına Dair Sözleşmenin 37 nci maddesi, özgürlüğe müdahalenin en kısa süreli olmasını öngörüyor. Biz, yetişkinlerle aynı süreye tabi tutuyoruz ve bu süre 3 yıla kadar çıkabiliyor. 3 yıl tutuklu kalan çocuğun tekrar topluma kazandırılması imkânı kalmaz; çünkü, çocukluk dönemi aslında eğitim dönemidir, eğitime devam edebilmesi gerekir. Bütün o koşullardan soyutlanmış olan bir çocuğun, topluma döndüğü zaman istediğimiz rolü üstlenmesine imkân kalmaz. Bu bakımdan, hem tutukluluk süresine kısıtlama getirilmeli hem de tutuklama koşullarına getirilmeli. Bu madde, bu açıdan önemli bir madde ve hiç yoksa alt komisyondan geçtiği gibi kalmalı.

BAŞKAN- Değerli arkadaşlarım, biraz evvel Sayın Kılıç'ın önergesini okudum. Şimdi onu işleme alacağım, ondan sonra da Sayın Yılmazcan'ın verdiği 10 yılın 5 yıla indirilmesi önergesini oylarınıza sunacağım.

Hükümetin katılmadığı Sayın Kılıç'ın önergesini kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Sayın Yılmazcan'ın 10 yılı 5 yıla indiren önergesine Hükümet katılıyor mu?..

NİYAZİ GÜNEY (Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürü)- Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN- Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

21 inci maddeyi kabul edilen bu önerge doğrultusunda oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

22 nci maddeyi okutuyorum:

(Madde 22 okundu)

BAŞKAN- Madde hakkında söz isteyen?.. Yok.

Burada çocuğun kendi ailesiyle problemi varsa ve o nedenle bir yargılama varsa, çocuğun ailesinin orada bulunması doğru mu?

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu)- Sayın Başkanım, öyle bir şey varsa, hâkimin tamamen takdirindedir.

BAŞKAN- Peki.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

23 üncü maddeyi okutuyorum:

(Madde 23 okundu)

Amir

24

T B M M
Tutanak Müdürlüğü

Komisyon : Adalet

Giriş : 12.00-1

Tarih : 27.6.2005

Grup : Emin

Sayfa : 6

BAŞKAN- Madde hakkında söz isteyen?.. Yok.
Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
24 üncü maddeyi okutuyorum:

(Madde 24 okundu)

BAŞKAN- Madde hakkında söz isteyen?.. Yok.
Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.
25 inci maddeyi okutuyorum:

(Madde 25 okundu)

BAŞKAN- Madde hakkında söz isteyen?..

Buyurun Sedat Bey.

SEDAT BAKICI (Yargıtay Üyesi)- Efendim, ikinci fıkrada yer alan "belirlenen yerlerde" ibaresi, 27 nci maddeyle uyum sağlanması bakımından "belirlenen il ve ilçelerde" şeklinde değiştirilirse daha somutlaşır diye düşünüyorum.

BAŞKAN- Ne fark eder?

SEDAT BAKICI (Yargıtay Üyesi)- Daha somutlaşır. Bir şey fark etmez.

BAŞKAN- Seda Hanım, buyurun.

SEDA AKÇO (Türkiye Barolar Birliği)- Efendim, bu konu tartışıldı; ancak, gene de kayıtlarda olması ve belki daha sonrasında değerlendirme imkânı bulunması bakımından söylemeyi arzu ediyorum. Çocukların ağır ceza mahkemelerinde -çocuk ağır ceza mahkemesi de denilse- yargılanmaları Çocuk Hakları Sözleşmesine aykırı. Bu bakımdan, aslında suça dayalı bir ayırımın yapılmaması gerekir çocukların yargılanmaları bakımından. Ağır cezalı suçları da çocuk mahkemeleri yargılayabilirler; çünkü, çocuk yargılamasındaki konu suç değil, kişidir. Kişi yargılanmaktadır. Kişiye uygun tedbirin araştırılması yapılmaktadır. O açıdan da, ayırım yapılmasına gerek yok. Ancak, Türk Ceza Kanununun şu andaki kabul gören biçiminde bundan başka çare yok; çünkü, çocuklar için ceza dışında bir yaptırıma hükmetme imkânı vermedi Türk Ceza Kanunu. Ceza Kanununun değişmesiyle beraber bu teşkilatlanmanın da değişikliğine ihtiyaç olacaktır. Aslında, başlangıçta tek hâkimli mahkeme öngörmek işi çok daha kolaylaştıracaktır.

BAŞKAN- Peki.

Ramazan Bey, buyurun.

RAMAZAN ÖZKEPİR (Yargıtay Cumhuriyet Savcısı)- Sayın Başkanım, görüşülmekte olan yasa tasarısının 42 nci maddesinde, bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiş. Kanun yoluna başvurma hakkı Ceza Muhakemesi Kanununun 260 ıncı maddesinde düzenlenmiş. 260 ıncı maddenin ikinci fıkrasına göre "asliye ceza mahkemesinde bulunan cumhuriyet savcıları mahkemenin yargı çevresindeki sulh ceza mahkemelerinin, ağır ceza mahkemesindeki cumhuriyet savcıları da asliye ve sulh ceza mahkemelerinin kararlarına karşı yasa yoluna başvurabilirler" hükmü yer almaktadır.

Birinci fıkrada "çocuk mahkemelerinde yapılan duruşmalarda cumhuriyet savcısı bulunmaz" deniliyor. Çocuk mahkemesi, şu anda yürürlükte olan sulh ve asliye ceza mahkemelerinin görev alanına giren suçlara bakacak. Ceza Muhakemesi Kanununun 260 ıncı maddesinin ikinci fıkrasında açıkça çocuk mahkemesi yer almadığı için, cumhuriyet savcılarının çocuk mahkemelerince verilen kararlara karşı kanun yoluna başvurma olanakları yok. O nedenle, birinci fıkraya "cumhuriyet savcısı bulunmaz"dan sonra "mahkemelerin bulunduğu yerdeki cumhuriyet savcıları çocuk mahkemesi kararlarına karşı kanun yoluna başvurabilirler" şeklinde bir cümlenin eklenmesi gerektiğini düşünüyorum.

Can

25

T B M M
Tutanak Müdürlüğü

Komisyon : Adalet

Giriş : 12.00-1

Tarih : 27.6.2005

Grup : Emin

Sayfa : 7

Arz ederim.

BAŞKAN- Niyazi Bey, buyurun.

NIYAZİ GÜNEY (Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürü)- Tabii, bir haklılık yönü var; ama, uygulamada da sulh ceza mahkemelerine cumhuriyet savcısı katılmadığı halde, cumhuriyet savcısına kararlar "görüldü"ye geliyor ve onu yargı yoluna, daha doğrusu, kanun yoluna götürebiliyor. O bakımdan, biz onu gözeterek böyle bir sistem getirdik. Kaldı ki "Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri uygulanır" diyoruz. Dolayısıyla, cumhuriyet savcısının tek hâkimli çocuk mahkemesinde bulunması mecburiyeti yok; ama, kanun yoluna gitmesini engelleyen de bir hüküm yok. Nitekim, işte ifade ettiği gibi, sulh ceza kararlarına karşı, katılmadığı halde, cumhuriyet savcılarının kanun yoluna gidebildiği gibi. Bu bakımdan, yeni bir eklemeye ihtiyaç yok diye düşünüyorum.

BAŞKAN- Buyurun.

RAMAZAN ÖZKEPİR (Yargıtay Cumhuriyet Savcısı)- Sayın Başkanım, ben, teknik açıdan kesinlikle boşluk olduğu kanaatindeyim. Şöyle: Yürürlükten kaldırılan 825 sayılı Ceza Kanununun Meriyeti Vazına İlişkin Kanun uyarınca, üst cumhuriyet savcıları ve yerel cumhuriyet savcıları sulh ceza mahkemelerinin kararlarına karşı kanun yoluna başvurabiliyorlardı. Bu düzenleme yeni yasanın 260 ıncı maddesinde yapıldı. 260 ıncı maddede açıkça yazıyor. Diyor ki: "Asliye ceza mahkemesinde görevli cumhuriyet savcıları ve ağır ceza mahkemesindeki cumhuriyet savcıları sulh ve asliye ceza mahkemelerinin kararlarına karşı kanun yoluna başvururlar." Ne 825 sayılı Meriyet Yasasında ne de 260 sayılı Yasada çocuk mahkemesinden bahsedilmiyor. O nedenle... Yani, ben uygulamacı olarak... Çünkü, işi biz yapacağız. Çocuk mahkemesinin verdiği kararlara karşı şu anda savcının kanun yoluna başvurma olanağı bana göre yok buraya ekleme yapılmadığı sürece. Çünkü, 260 ıncı maddenin ikinci fıkrasında "sulh ve asliye ceza mahkemesi kararlarına karşı kanun yoluna başvurulabilir" deniliyor. Ceza Muhakemesi Kanununda değişiklik yapma olanağı olmadığı için, bu konudaki boşluğu gidermek amacıyla, birinci fıkranın sonuna "mahkemelerin bulunduğu yerdeki cumhuriyet savcıları çocuk mahkemesi kararlarına karşı kanun yoluna başvurabilirler" şeklinde cümle eklenmesinin kesinlikle zorunlu olduğunu düşünüyorum.

Arz ederim.

~~**BAŞKAN-** Niyazi Bey, buyurun.~~

am

T B M M
Tutanak Müdürlüğü

26

Komisyon : Ad. Kom

Giriş : 12.30

Tarih : 27.6.2005

Grup : Yunus

Sayfa : 1

BAŞKAN – Niyazi Bey, buyurun.

NİYAZİ GÜNEY – Efendim, bunun, uygulamada birtakım tereddütlere yer vermemesi bakımından konulmasında yarar vardır, herhangi bir sakınca yoktur.

BAŞKAN – Birinci fıkranın sonuna mı koyuyoruz.

RAMAZAN ÖZKEPİR – Mahkemelerin bulunduğu yerdeki cumhuriyet savcıları, çocuk mahkemesi kararlarına karşı kanun yoluna başvurabilirler.

BAŞKAN – Bu eklemeye maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Sayın Başkan, tutanağa geçmesi için bir şey söylemek istiyorum.

Çocuk mahkemelerinde cumhuriyet savcısı bulunmaz ibaresi var, yalnız, bu tek hakimli çocuk mahkemesi ile çocuk ağır ceza mahkemelerinin ikisini de kapsamıyor. Orada bir açıklamaya ihtiyaç var. Çocuk ağır ceza mahkemelerinde cumhuriyet savcısının bulunması gerekir ve buradan da öyle anlaşılması gerekir. O bakımdan, bunun tutanağa geçmesinde fayda var diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Buyurun Niyazi Bey.

NİYAZİ GÜNEY – Şimdi, redaksiyon bakımından söylüyorum, mahkemelerin bulunduğu yerlerdeki cumhuriyet savcıları diye bunu o şekilde yaparsak...

BAŞKAN – O şekilde redaksiyon yetkisiyle düzeltiriz.

26 ncı maddéyi okutuyorum:

(MADDE 26 OKUNDU)

BAŞKAN – Maddé üzerinde söz talebi?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

27 nci maddeyi okutuyorum:

(MADDE 27 OKUNDU)

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

28 inci maddeyi okutuyorum:

(MADDE 28 OKUNDU)

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi?..

Ömer Bey, buyurun.

ÖMER UĞUR GENÇAY – 28 inci maddenin birinci bendine tercihen sözcüğünden sonra evli ve çocuk sahibi, otuz yaşını doldurmuş ibaresinin eklenmesini talep ediyorum.

Bunun gerekçesini de, aile mahkemeleri hakimleri nitelikleri arasında tercihen evli ve çocuk sahibi, otuz yaşını doldurmuş olması koşulu aranmaktadır. Bu özelliklerin çocuk hakimlerinde öncelikle bulunması gerekmektedir. Çocuk sahibi bir çocuk hakiminin tercih sebebi olmasında çocuğun yararı açık, seçiktir.

Takdirlerinize arz ederim.

BAŞKAN - Buyurun Seda Hanım.

SEDA AKÇO – Efendim, bu, aslında, Mecliste daha önce de tartışılmış bir konu. 1989 tarihli tasarının Meclis tutanaklarında da görülecektir bir tartışma. Çocuk sahibi olmak veya evli olmak, çocuk konusunda uzman olmanın yerine geçebilecek bir şey değil, hiç bunların göstergesi değil. Aranılması gereken şart, çocuk hukuku, çocuk psikolojisi ve suçun önlenmesi konularında uzmanlıktır.

Aslında, o tutanakta, mesela, şunlar da yazıyor, gerekçesine geçmiş durumda kanunun, bizzat evli ve çocuk sahibi olmanın kendisi aleyhe sonuç doğurabilir çocuğuyla

26

T B M M
Tutanak Müdürlüğü

27

Komisyon : Ad. Kom

Giriş : 12.30

Tarih : 27.6.2005

Grup : Yunus

Sayfa : 2

İlişkileri bakımından eğer yeterli bir bağ kuramıyorsa ki, bunun örnekleri de oldu geçmişte. O açıdan, yani, bu şart, çocuk mahkemeleri hakimleri için bir özellik ifade etmemektedir. Böyle bir şart hiçbir mevzuatta da yoktur.

BAŞKAN – Niyazi Bey.

NIYAZI GÜNEY – Ben, Barolar Birliği Temsilcisi arkadaşımızın görüşlerine katılıyorum, buradaki ayırıcı özellik çocuk sahibi olmak değil, çocuk hukuku alanında uzmanlaşmaktır. Kaldı ki, çocuğun haklarını koruyan insanın mutlaka çocuk sahibi olması gerektiği konusunda da böyle bir şey yok. Çocuğu olmayan insan da pekala çocuğun haklarını koruyabilir, hakimlik yapabilir, çocuk davalarına bakabilir. O bakımdan, böyle bir ayırımın konulması gerekmiyor bizce.

BAŞKAN – Bir de, çocuğunu o hale sokan anne babalar da var.

Hakkı Bey, buyurun.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Sayın Başkan, şimdi, aile sahibi olması, eş, evli ve çocuk sahibi olmasının, zaten, bu mahkemeye atanmasında bir engel hali yok. Ola ki, varsa böyle bir şey, esasında, bu atamalarda göz önünde bulundurulur, ancak, biz bunu tercihen veya zorunlu hale getirdiğimiz takdirde, zaten, aile mahkemelerinde o saydığımız vasıflarda hakim bulamadık ve çok sıkıntı çektik, üstüne ikinci bir sıkıntı daha ekleyeceğiz ve uygulanamaz hale getireceğiz. Bu bakımdan, bu düzenleme yeterli ve doğrudur diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Ömer Bey, buyurun.

ÖMER UĞUR GENÇAY – Ben mutlaka aranmalı demedim, zaten, kanunun metninde tercihendir. Yani, bugün bir çocuk sahibi hakim varken, yüksek kurulun çocuk sahibi olmayan birinin atanmasını tercih etmesi mümkün değil. Zaten, bu özellikleri, çocuk hukuku alanında uzmanlaşması konusu, aile mahkemesine ilişkin kanunun üçüncü bendinde de, aile mahkemesine ilişkin ayrıca belirtilmiş; yani, lisansüstü eğitim yapmış olmanın bir özellik olduğunu söylüyor. Eğer, aynı gerekçeler bu kanun için de geçerli olacak ise, çocuk sahibi bir hakim varsa tercihen, mutlaka kelimesi, zaten, tarafımızdan telaffuz edilmedi.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

29 uncu maddeyi okutuyorum:

(MADDE 29 OKUNDU)

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

30 uncu maddeyi okutuyorum:

(MADDE 30 OKUNDU)

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

31 inci maddeyi okutuyorum:

(MADDE 31 OKUNDU)

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi?..

Buyurun.

MURAT GÜLER – Bu maddede mümkün olan en kısa süre ifadesi geçmekte. Biz, yaklaşık iki yıldır çocuk kolluğu kapsamında polis olarak birtakım sıkıntılarla karşı karşıya kalmaktayız. Çünkü, kolluğun yaptığı bir sosyal hizmet görevi olmakla birlikte, tamamiyle Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü bünyesindeki yapılanmayla birtakım tezatlar oluşturmakta. Bu, yerel hukukumuzda ve uluslar arası sözleşmelere imza

27

28

T B M M
Tutanak Müdürlüğü

Komisyon : Ad. Kom

Giriş : 12.30

Tarih : 27.6.2005

Grup : Yunus

Sayfa : 3

atan bir ülke olmamız sebebiyle, ülkemize gelip yapılan ziyaretlerde tenkit konusu oluşturmakta. Bize yöneltilen soru şu: Bu çocukları, siz, suç işleme şüphesi altında geldiyse, en son çare de olsa nezarethanelerde bulunduruyorsunuz, bunu anlayabiliyoruz; ama, bunun haricinde, sizin ülkenizde sosyal hizmet müessesesi bulunmuyor da mı bu çocukları kısa süreli de olsa birimlerinizde tutuyorsunuz. Burada en kısa süre geçince, daha önce yaşadığımız sıkıntıların bir benzerinin devam edeceği kaygısı var. Bazen 10 gün, 15 gün, 16 güne uzadığı oluyor bu sürenin. Fuhuştan, değişik sebeplerden gelen çocuklar için de aynı durum geçerli. Mümkün olan, en kısa sürenin, derhal olarak düzeltilmesinin faydalı olacağı düşüncesini arz ederim takdirlerinize.

BAŞKAN – SHÇEK ne diyor?

SHÇEK TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, daha evvelki toplantılarda gündeme geldiği gibi, her ne kadar korunmayla ilgili tek kurum Sosyal Hizmetler Kurumu ise de, bu, doğal olarak, bizim, şu andaki iş hacmimiz nedeniyle çok mümkün olamamakta; çünkü, şu andaki kuruluşlarımız boyutuyla, çok nitelikli hizmet vermek zorundayız, değişik ve nitelikli hizmet vermek zorundayız. Örneğin, bir kız yurduna fuhuştan gelen bir çocuğu yerleştirmek gibi bir şansımız mümkün değil. Biliyorsunuz, bizim, şu anda kuruluşlarımız genelde anne, babasız ya da ekonomik nedenlerle kuruma yerleştirilmiş, koruma kararı alınmış ve kuruma yerleştirilmiş çocuklar. Örneğin, fuhuştan gelen kız çocuğunu derhal koyabileceğimiz bir birimimiz söz konusu değil. Aynı yerde bakmak gibi bir sakıncayı da göz önüne almıyoruz, çözemiyoruz efendim.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

32 nci maddeyi okutuyorum:

(MADDE 32 OKUNDU)

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

33 üncü maddeyi okutuyorum:

(MADDE 33 OKUNDU)

BAŞKAN – Şimdi, bu ikinci fıkra alt komisyonunda eklendi herhalde? Bu yüzde 50'si oranında ödenek, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu çalışanlarının tamamı için mi öngörüldü?

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Hayır Sayın Başkanım, sadece, buradaki denetim tedbirlerini uygulayan personele verilecek.

BAŞKAN – Niye öyle bir ayırım yaptınız?

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Bu çok ciddî ve önemli bir görev, riskli bir görev, diğerleri aynı görevi yapmıyorlar, o bakımdan bir ayırım düşündük. Aynı şekilde mahkemelerde de bu görevi yapan kişiler, mahkemelerin, hakimlerin, diğer personellerine, katiplerine, mübaşirine falan da verilmiyor bu ödenek. Mahkemelerde görev yapan sosyal çalışmacı, o denetim tedbirlerini takip eden, uygulayan, rapor hazırlayan kişilere veriyor. Aynı şekilde, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunda da aynı görevi yapan kişilere verilecektir.

BAŞKAN – Sayın Güney?..

NİYZAĞİ GÜNEY – Sayın Başkanım, mevcut kanunun 30 üncü maddesinin ikinci fıkrasında da aynı hüküm var. Çocuk mahkemelerine atanan sosyal hizmet uzmanları veya yardımcıları ile pedagog, psikolog ve psikiyatlara almakta oldukları aylıkların brüt tutarının

56

29

T B M M
Tutanak Müdürlüğü

Komisyon : Ad. Kom

Giriş : 12.30

Tarih : 27.6.2005

Grup : Yunus

Sayfa : 4

yüzde 50'si oranında ödenek verilir. Şimdi, bu miktar da, 28 ila 78 milyon lira arasında değişen bir rakamdır.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

34 üncü maddeyi okutuyorum:

(MADDE 34 OKUNDU)

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

35 inci maddeyi okutuyorum:

(MADDE 35 OKUNDU)

BAŞKAN – Buyurun Seda Hanım.

SEDA AKÇÖ – Kusura bakmayın, yine, uygulamadan kaynaklanan bir problemi dile getirmek istiyorum.

Birinci fıkrada gerektiğinde hâlâ duruyor. Aslında, ilk alt komisyon çalışmasında gerektiğindenin çıkmasına karar verilmişti. Uygulamada da, 2253 sayılı Kanunun 20 nci maddesinde bu var ve gerekmediğine karar verilerek bu araştırma yapılmıyor yaygın olarak. Halbuki Pekin Kuralları diyor ki, önemsiz ve tali nitelikteki suçlar haricindeki tüm suçlarda yapılmalı. Şimdi, burada korunma gereksiniminde olan çocuklar da bu madde kapsamında olduğu için birinci fıkra olduğu gibi kalsın, ancak, bir fıkra ekleyerek, kanunla ihtilaf halindeki çocuklar için önemsiz ve tali nitelikteki suçlar dışındaki bütün vakalarda çocuk hakkında verilecek kararın belirlenmesinden önce sosyal inceleme yaptırılması zorunludur gibi bir fıkra eklenir ise, ihtiyacın tam karşılanması mümkün olacak, aksi takdirde, bu sosyal incelemeler yaptırılmıyor, bunu dikkatlerinize sunmak istiyorum.

BAŞKAN – Ramazan Bey, buyurun.

RAMAZAN ÖZKEPİR – Sayın Başkanım, bunu emredici hale getirirsek, o zaman, cumhuriyet savcısı takipsizlik kararı vereceği bir olayda dahi sosyal inceleme yaptırmak durumunda kalır ki, gereksiz yere görevlilerin mesaisini harcamış oluruz, o nedenle, böyle bir zorlayıcı hükmün getirilmesinin doğru olmadığını düşünüyorum.

Arz ederim.

BAŞKAN – Sayın Güney?..

NIYAZI GÜNEY – Sayın Başkanım, Türkiye'nin her yerinde bu sosyal çalışmacı, pedagoğ, psikolog bulmamız mümkün değil. Ülke şartları dikkate alınmak suretiyle bu gerektiğinde ibaresi eklenmiştir. Bu haliyle uygundur.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

36 ncı maddeyi okutuyorum:

(MADDE 36 OKUNDU)

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

37 nci maddeyi okutuyorum:

(MADDE 37 OKUNDU)

BAŞKAN – Sayın Güney?..

NIYAZI GÜNEY – Maddenin esasına bir diyeceğimiz yok, ama, o üçüncü ve ibaresinin veya olmasının daha doğru olacağını düşünüyoruz, o birlikte mütalaa edilmiyor çünkü.

96

T B M M
Tutanak Müdürlüğü

30

Komisyon : Ad. Kom

Giriş : 12.30

Tarih : 27.6.2005

Grup : Yunus

Sayfa : 5

BAŞKAN – Ancak korunma ihtiyacı olan çocuklar veya... Öyle mi? Uygun mu Sayın Köylü?

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Olabilir efendim.

BAŞKAN – Bu düzeltmeyle maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

38 inci maddeyi okutuyorum;

(MADDE 38 OKUNDU)

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

39 uncu maddeyi okutuyorum:

(MADDE 39 OKUNDU)

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

40 ıncı maddeyi okutuyorum:

(MADDE 40 OKUNDU)

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

41 inci maddeyi okutuyorum:

(MADDE 41 OKUNDU)

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

42 nci maddeyi okutuyorum:

(MADDE 42 OKUNDU)

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi?

Buyurun.

ÖMER UĞUR GENÇAY – Çocukların korunması konusunda doğrudan düzenlemeleri içeren 4787 sayılı Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yargılama Usullerine Dair Kanun ile 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanunun 42 nci maddesinin birinci fıkrasının madde metnine eklenmesini öneriyorum.

Takdirlerinize sunarım.

BAŞKAN – Niye öneriyorsunuz?

ÖMER UĞUR GENÇAY – Bu kanun içinde hüküm bulunmayan hallerde öncelikle uygulanması gereken ana kanunlardan ilk ikisinin bu olduğu için.

BAŞKAN – Sayın Köylü?..

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Olabilir efendim, bizce bir sakıncası yok. Yalnız çelişmemesi halinde tabii ki, bu kanunla çelişiyorsa...

BAŞKAN – Bunları arz edebilir misiniz.

ÖMER UĞUR GENÇAY – Kanun metninde hüküm bulunmaması halinde denildiği için, çelişme özelliği yok.

Arz edebilirim. 4787 sayılı Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yargılama Usullerine Dair Kanun ve 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun.

Arz ederim.

BAŞKAN – Sayın Güney?..

NIYAZI GÜNEY – Sayın Başkanım, şu anda buna gerek yok, bu bir çocuk yargılamasıdır. Yani, aile hukukuyla bir alakası olan bir kurum değil. O itibarla mevcut düzenleme yeterli olarak görülebilir.

5

T B M M
Tutanak Müdürlüğü

31

Komisyon : Ad. Kom

Giriş : 12.30

Tarih : 27.6.2005

Grup : Yunus

Sayfa : 6

BAŞKAN – Seda Hanım?..

SEDA AKÇO – Ben bir başka yere dikkat çekmek istiyorum.

İkinci fıkrada, denetim konusunda, bu kanunda hüküm bulunmayan hallerde denetimi serbestlik ve yardım merkezleri ile koruma kurulu kanunu hükümleri uygulanır deniliyor, halbuki, çok isabetli bir eklemeye bir değişiklik yapıldı. Koruma ihtiyacı olan çocuklar ve ceza sorumluluğu olmayan çocuklar bakımından denetim, Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından yerine getirilecek. Onların bunu, bu kanuna göre yerine getirme imkânı olmayacak ve olmaması da gerekir. Onların gözetim usulüyle denetimi nasıl yapacaklarının bir yönetmelikle düzenlenmesini öngörmek kargaşayı önleyecektir. Onu da buraya tabi tutarsak, 37'de çözmeye çalıştığımız problemi burada tekrarlamış olacağız. Buna dikkat çekmek istiyorum.

BAŞKAN – Uğur Bey, buyurun.

ÖMER UĞUR GENÇAY – Özellikle 4787 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin ikinci bendi hüküm olarak kelime kelime kanunla özdeştir, doğrudan ilgilidir değil, kelime kelime özdeştir, okuyayım, kanun metni önümde. Küçükler hakkında, bedensel ve zihinsel gelişmede bulunan bir çocuğun bir aile yanına veya resmi, özel ya da sağlık kurumuna ve eğitimi güç çocuklara mahsus kuruma yerleştirmeye aile mahkemesi yetkilidir. Doğrudan kelime kelime benzeşmektedir.

NİYAZI GÜNEY – Bir tekrar olacaktır Sayın Başkanım. Şimdi, zaten biz burada düzenledik bunları. Şu anda, biz, usul hükümlerine atıf yaptık Ceza Muhakemesi Kanunu ve Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu. Koruyucu tedbirler bakımından da SHÇEK'e atıf yaptık, bir tekrardan başka bir şey olmayacak.

~~BAŞKAN – Maddeyi oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.~~

43 üncü maddeyi okutuyorum:

43

32

T B M M
Tutanak Müdürlüğü

Komisyon : Adalet Kom.

Giriş : 13.00

Tarih : 27.6.2005

Grup : Ayfer

Sayfa : 1

Bir tekrardan başka bir şey olmayacak.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

43 üncü maddeyi okutuyorum:

(Madde 43 okundu)

BAŞKAN – Madde hakkında söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

44 üncü maddeyi okutuyorum:

(Madde 44 okundu)

BAŞKAN – Madde hakkında söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

45 inci maddeyi okutuyorum:

(Madde 45 okundu)

BAŞKAN – Maddeyle ilgili bir önerge var; onu da okutuyorum, beraber müzakere edelim.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun tasarısının 45 inci maddesinin 1 inci fıkrasının (a) bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini ve maddeye aşağıdaki fıkranın 3 üncü fıkra olarak eklenmesini ve fıkra teselsülünün ona göre yeniden düzenlenmesini arz ve teklif ederim.

Mehmet Yılmazcan

Kahramanmaraş

“a) (a) ve (e) bentlerinde yazılı danışmanlık ve barınma tedbirleri Millî Eğitim Bakanlığı, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu ve yerel yönetimler,

(2) Bakım tedbirinin yerine getirilmesinde İçişleri Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü ve ilgili diğer bakanlıklar ile kamu kurum ve kuruluşları, kurumlararası ihtiyaç duyulan kolluk ve güvenlik hizmetlerinin yerine getirilmesi, çocukların rehabilitasyonu, eğitim ve diğer konularda verilecek hizmetleri geciktirilmeksizin yerine getirir.”

BAŞKAN – Önerge ve madde hakkında söz isteyen?..

Buyurun.

AZİZ SÖĞÜTLÜ (Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğü Yetiştirme Yurtları Daire Başkanı) – Sayın Başkanım, daha önceki maddeyi toparlarken tam net olmamıştı; çünkü, burada özellikle bakım ve barınmada önergede eksiklik var, bir de “barınma” kelimesini ekleyeceğiz oraya. Bakım ve barınma tedbirlerinin yerine getirilmesi esnasında diğer kurumların eşgüdümü ve katkısı, sorumluluk duymaları açısından, maddenin bu şekilde organize edilip kanun metninde yer alması, kurumların sorumluluk bilincini daha çok geliştiriyor; çünkü, sonunda “geciktirilmeksizin yerine getirilir” deniliyor. Öbüründe sanki Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu talepte bulunursa gibi bir anlama geliyor.

BAŞKAN - İkinci fıkraya “barınma” eklenmesi lazım.

Ne dersiniz arkadaşlar?

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Sayın Bakanım, orada var, ben anlayamadım bu şeyi, ne olduğunu anlayamadım; çünkü, ikinci fıkra gayet detaylı bir şekilde düzenlenmiş.

BAŞKAN – Bu önergeye ne ihtiyaç var?

AZİZ SÖĞÜTLÜ - Sayın Başkanım, o görüşü biraz daha netleştirdik ve kısa halde geldi bu önergeyle.

T B M M
Tutanak Müdürlüğü

33

Komisyon : Adalet Kom.

Giriş : 13.00

Tarih : 28.6.2005

Grup : Ayfer

Sayfa : 2

BAŞKAN – İkinci fıkrada, mevcut alt komisyon raporunda ne eksiklik var?

AZİZ SÖĞÜTLÜ – Eksikliği şudur Sayın Başkanım: “Her türlü yardım ve destek talepleri” geçiyordu orada. Aslında yardım ve destek değil, bu görev, bakım ve barınma görevi Millî Eğitim Bakanlığının, bizim Sağlık Bakanlığının ve İçişleri Bakanlığının sorumlulukları. Bizim önergemizde daha somut hale gelmiş oluyor.

BAŞKAN – Hayır, tam tersine, bu daha net bir metin; yani, alt komisyonun metni daha net. Sizi daha rahatlatan bir metin.

Seda Hanım, buyurun.

SEDA AKÇO – Ben de birinci fıkrada bir duruma dikkat çekmek istiyorum. Şimdi, kanunun 3 üncü ve 5 inci maddelerinde özel veya resmî kurumlar tarafından bazı hizmetlerin yerine getirilmesi öngörülmüyor; ama, o maddelerde özellikle bakım, barınma tedbirleri için bu öngörülmüyor. Halbuki, diğerlerinde daha fazla özel hizmetler var. Bir de, üstelik, bakım ve barınma için de buna ihtiyaç var.

Şimdi, orada özellerin, resmî ve özel kurumların yapabileceği öngörülürken, bu maddede, sayılan kurumlar tarafından yerine getirilir denilmesi bağlayıcı ve daha önceki 2828 sayılı Yasadaki problemi tekrar ettirici bir durum. Onun için, Sağlık Bakanlığı, yani şunlar şunlar tarafından dedikten sonra, bu Bakanlıkların denetiminde resmî ve özel kurumlar tarafından yerine getirilir demek, 3 ve 5’le de uyumlu bir imkân sağlayacak; yani, bizzat yapmaları gerekmez...

BAŞKAN – Gerek yok ki...

SEDA AKÇO – Benzeri bir hüküm nedeniyle, yıllardır özellerin bazı hizmetleri vermesi yönünde problem...

BAŞKAN - Bakanlığına bağlı yahut Millî Eğitim Bakanlığına bağlı yahut onun denetimindeki bütün şeyleri kapsar.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Sayın Başkanım, özel kuruma burada bir emredici hüküm koyamayız; yani, kimseyi mecbur tutamayız böyle bir şeye.

BAŞKAN – Sayın Yılmazcan önergesini geri çekiyor.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

46 ncı maddeyi okutuyorum:

(Madde 46 okundu)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlarım, bir önerge var; ama, bu önergeyi işleme koymamız söz konusu değil. Pek çok yeni kadro ihdasını öngören bir önerge. Bunu SHÇEK’teki arkadaşlarımız, kendi bakanlıklarıyla konuşacaklar, oradan kendi yasalarında bir değişiklik yapacaklar. Yoksa, bizim buraya bir kadro eklememiz söz konusu değil.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

47 nci maddeyi okutuyorum:

(Madde 47 okundu)

BAŞKAN Madde hakkında söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

48 inci maddeyi okutuyorum:

(Madde 48)

BAŞKAN – Madde hakkında söz isteyen?..Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Geçici madde 1’i okutuyorum:

T B M M
Tutanak Müdürlüğü

34

Komisyon : Adalet Kom.

Giriş : 13.00

Tarih : 28.6.2005

Grup : Ayfer

Sayfa : 3

(Geçici madde 1 okundu)

BAŞKAN – Madde hakkında söz isteyen?..

Buyurun Uğur Bey.

ÖMER UĞUR GENÇAY – Geçici madde 1'in 4 üncü fıkrasında "görevli hukuk mahkemelerince alınır" ibaresinde "görevli" sözcüğünden sonra "aile yoksa asliye" sözcüklerinin ilave edilmesini talep ediyorum. Gerekçem şudur: Bu eklemeyi yapmadığımız takdirde, görevli mahkemenin belirsizliği nedeniyle, mahkemelerin yüzlerce görevsizlik kararıyla karşılaşacağız. Biz bunu özellikle aile mahkemelerine ilişkin uygulamalarda, Yargıtay'da, yüzlerce görevsizlik kararıyla karşılaşarak gördük. Bu tür belirsizlik, yüzlerce çocuğun uzun süre korumasız kalmasına neden olacaktır. Maddeye açıklık getirmek, haklı bütün tereddütleri ortadan kaldıracaktır.

Arz ederim.

BAŞKAN – Hukuku çıkarsak, görevli mahkemelerce desek?..

ÖMER UĞUR GENÇAY – O zaman ceza mı, hukuk mu olduğu da belli olmaz. Takdir size ait; çünkü, burada ceza mahkemelerine değil, geçici olarak tasarıda hukuk mahkemelerine görev verilmiştir. Biz Yargıtay'da çok iyi biliyoruz ki, yüzlerce görevsizlik kararı, sulh hukuk mahkemesi ben bakmayacağım diyecek, aileye gönderecek, aile ben bakmayacağım diyecek diğerine gönderecek. Merci tayini için Yargıtay 20. Hukuk Dairesine gidilecek...

BAŞKAN – Peki... Yargıtay ne dersiniz?

YARGITAY TEMSİLCİSİ – Madem kargaşa olacak, bir mahkemeye verelim bitirelim, görevli sulh hukuk mahkemesi diyelim, en seri çalışan mahkeme.

ÖMER UĞUR GENÇAY – Arz edebilir miyim?

Efendim, şimdi, çocukların korunması Türk Medeni Kanununun İkinci Kitabı içerisinde düzenlenen bir yerleştirmedir. Dolayısıyla, İkinci Kitabın içerisinde yer alan konularla ilgili olmak üzere, sulh hukuk mahkemesi ve asliye hukuk mahkemeleri görevli değildir, aile mahkemeleri görevlidir. Aile mahkemesi bulunmayan yerlerde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca belirlenen asliye hukuk mahkemesi aile mahkemesi sıfatıyla bakmaktadır. İkinci Kitabın konusu içerisinde yer alan çocukların korunmasına ilişkin tedbirlerin aile mahkemesince alınacağı konusunda bir tereddüt yoktur bugünkü mevzuat itibarıyla. Ben, aile yoksa asliye sözcüklerinin ilavesini takdirlerinize sunuyorum. Sadece duraksamaları engellemek için.

MEHMET YILMAZCAN (Kahramanmaraş) – Hâkim Beyin dediği teklife ben de katılıyorum.

BAŞKAN – Bence de gerek yok; ama "görevli aile veya asliye hukuk mahkemelerince alınır"... Peki.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde bu düzeltmeyle kabul edilmiştir.

49 uncu maddeyi okutuyorum:

(49 uncu madde okundu)

BAŞKAN – Bir önerge var; okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Çocuk Koruma Kanunu Tasarısının 49 uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Recep Özel
Isparta

T B M M
Tutanak Müdürlüğü

35

Komisyon : Adalet Kom.

Giriş : 13.00

Tarih : 28.6.2005

Grup : Ayfer

Sayfa : 4

"Madde 49.- (1) Bu Kanunun,

- a) Suça sürüklenen ve hakkında bakım tedbiri uygulanan çocuklar hakkında Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından yerine getirilecek hizmetlere ilişkin hükümler ile 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi yayımı tarihinden itibaren altı ay sonra,
 - b) 37 nci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi ile 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi yayımı tarihinden itibaren bir yıl sonra,
 - c) Diğer hükümleri yayımı tarihinde
- Yürürlüğe girer. "

BAŞKAN – Şimdi, bu süreler içerisinde siz bu kadroları kullanabilecek hale getirebileceğinize inanıyor musunuz?

– Şimdi, Sayın Başkanım, biz bu altı aylık süre, bakım hizmetleriyle ilgili altı aylık süre öngördük. Danışmanlık hizmetleri ve 37 nci maddenin uygulanması açısından denetim görevini yerine getirmek için de bir senelik bir süre öngördük. Burada Yüce Meclisin bu konuyla ilgili takdiri herhalde hızlı olacaktır diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Şimdi Meclis üç ay tatile girecek, üç ayı sil, ondan sonra kolay değil bu, kadro ihdasıyla ilgili hükümetin planlaması var, bu seneki kadrolar hemen hemen paylaşılmış durumda. Şimdi siz aşağı yukarı 1 200-1 300 yeni kadro istiyorsunuz; yani, bilmiyorum, siz bilirsiniz, bu süre yeter diyorsanız, mesele yok.

– Şimdi, Sayın Başkanım, biz, bir senede çıkarırız diye düşündük kendi açımızdan.

BAŞKAN – Önergeye hükümet katılıyor mu?

KENAN ÖZDEMİR – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Seda Hanım, son sözü söyleyeceksiniz herhalde, buyurun.

SEDA AKÇO – Öncelikle, önerge bakımından şunu dile getirmek istiyorum: Yürürlüğü ertelendiği takdirde, bu çocuklar o süreçte ne olacak?

BAŞKAN – Şu andaki fiilî durum neyse o.

SEDA AKÇO – Şu andaki fiilî durumda olmayacak; çünkü, 2253 sayılı Yasayı yürürlükten kaldırıyoruz.

BAŞKAN – O şeyle ilgili yürürlüğü sonra...

SEDA AKÇO – Efendim, şöyle bir çözüm aslında daha uygun olmaz mı: Mevcut hizmetlerden yararlanma imkânları var. Şimdi mesela danışma hizmetleri var, toplum merkezlerinden alınacak hizmetler. Bu bakımdan, bu yürürlüklerin ertelenmesine gerek yok. Yürürlüğün ertelenmesi yerine, eski kanunda, 2253 sayılı Kanunda olduğu gibi, bu kurumların kurulması, bu hizmetlerin verilmesi bakımından bir ileri tarih verilebilir; yani, altı ay içerisinde kurulacaktır, bir yıl içerisinde tamamlanacaktır gibi bir süre verilebilir; ama, yürürlüğünü ertelediğimiz takdirde, hiçbir şekilde koruyucu destekleyici tedbirleri, verilmiş kararların denetimine hükmedilmeyecek bu süre içerisinde ve çocuklar ortada kalacak; yani, mahkemeler bu kanunu uygulayamayacaklar, uygulanmasını erteliyoruz biz. O yüzden 22 53 sayılı Kanunun yöntemini tercih etmek daha doğru.

Bir de son söz olduğu için şunu da söylemek istiyorum: Bu kanunun aslında tam anlamıyla bir çocuk koruma kanunu değil. Çocuk koruma kanununun özelliklerini taşıyor. Bütün çocukları kapsamıyor ve çocuğu koruyucu tüm kurumları kapsamıyor, kamu vesayeti gibi. Bunlar alt komisyonlarda ve bakanlık çalışmalarında ayrıntılarıyla tartışıldı ve birtakım hükümler getirildi; ama, idarî teşkilatlanmayla ilgili yasalaşma süreci tamamlanmadığı için bu kısma girilemedi. Özellikle ceza sorumluluğu olan çocukları ceza hukuku alanına bırakıyor.

T B M M
Tutanak Müdürlüğü

36

Komisyon : Adalet Kom.

Giriş : 13.00

Tarih : 28.6.2005

Grup : Ayfer

Sayfa : 5

Bu açıdan, çok önemli bir adım atmış olan Meclis, çocuk koruma kanununu başlatmakla, ona yönelik çalışmaları başlatmakla çok önemli bir adım atmış olan Meclisin eksik kalan bu hususlar konusunda görevinin devamı bakımından soruna dikkat çekmek istiyorum. Çok önemli bir adımdır; ama, tamamlanmış değildir. Dolayısıyla da, çocuk koruma kanunu hazırladık rehabetine hiç kimsenin, bizler de dahil olmak üzere, kapılmaması ve bu çalışmanın devam etmesi gerekiyor. Bazı yönlerden eksik bir kanun çünkü.

BAŞKAN – Önergeyle ilgili Seda Hanımın endişeleri doğru gibi görünüyor, ne dersiniz?

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Sayın Başkanım, bunu biz uygulayamayız o zaman; yani, bu maddelerin yürürlüğünü eğer ileriye atarsak, bu maddelerdeki düzenlemeleri uygulayamayız. Burada zaten altı ay içinde yönetmelik çıkarılacak diye hüküm var, 47 nci maddede var. Ayrıca, geçici maddede de var “bakanlıklar ve bağlı kuruluşlar koruyucu ve destekleyici tedbirleri yerine getirmek üzere altı ay içinde gerekli tedbirleri alır” deniliyor; yani, burada altı aylık bir süre tanınmış bu tedbirleri alabilmek için, hem yönetmelik çıkarılması için hem de bu tedbirleri alabilecek kapasiteye sahip olabilmek için. Burada bir süre var; ama, bu zaten şu anda uygulanamıyorsa, en azından buna imkân yoksa, hiç değilse, o maddeyi koymadığımız takdirde, mevcut sisteme göre mahkemeler bir çare bulmaya çalışacaktır. Aksi takdirde o da ortadan kalkacak, o zaman kanun hiç uygulanamayacaktır.

BAŞKAN – Çocuk Esirgeme Kurumu yapsın demekle yapmaz ki...

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Şöyle yapabiliriz: En azından bu kurum düzenlemelerini yerine getirinceye kadar 2253 sayılı Çocuk Mahkemeleri Kanunundaki tedbirler uygulamaya devam olunur...

BAŞKAN – O zaman da hiç kanun çıkmaz...

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – O kısma sadece, tedbirlerin uygulanmasıyla ilgili kısmı.

BAŞKAN – Yine bir süre koyalım da bence...

MUHARREM KILIÇ (Malatya) – Diğer yasanın uygulanması için de bir süre koymamız gerekir.

BAŞKAN – Onu söylüyorum.

SEDA AKÇO – 2253 sayılı Kanunun yöntemiyle çözebiliriz. 5 inci maddede öngörülen tedbirler ve 37'ye eklenen denetimin Sosyal Hizmetler tarafından yapılması için gerekli teşkilat yapılanmanın tamamlanması bakımından altı ay, bir yıl ne kadar deniliyorsa, o teşkilatlanma, tüm yurttan şu kadar zaman içinde tamamlanır deriz. Bu süre içerisinde, zaten Sosyal Hizmetlerin sürdürmekte olduğu var olan hizmetlerden böylece yararlanabilmiş olur. Aksi takdirde, hiçbir hizmetten yararlanılamayacak.

BAŞKAN – Ne diyorsunuz arkadaşlar?

HÜKÜMET TEMSİLCİSİ – Şimdi efendim, burada bu önergede bir değişiklik yapmak suretiyle meseleyi çözümlenebiliriz diye düşünüyorum. Burada “Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından yerine getirilecek hizmetlere ilişkin hükümler ile...” Şimdi oraya kadar çıkarırsak, sadece 5 inci maddenin (a) ve (e) bentlerinde yazılı olan “barınma ve danışma tedbirleri” bakımından; yani, bizim SHÇEK’e verdiğimiz iki görev var, birisi barınma, birisi danışma. Şu anda mevcut haliyle zaten SHÇEK bu konuda yükümlendirilmiş durumda, görev yapıyor şu anda; ama, biz şimdi kanunla bir görev veriyoruz. Şu anda, altyapı hazırlanmadan, uygulama kabiliyeti bulunmayan bir yasa hükmünün hemen yürürlüğe konulmasında bir yarar yok ve şeyi de aksatmaz, sadece 5 inci maddenin (a) ve (e) bentlerinde yazılı bulunan tedbirlerin uygulanmasını ertelersek, mesele çözümlenmiş olur.

37

T B M M
Tutanak Müdürlüğü

Komisyon : Adalet Kom.

Giriş : 13.00

Tarih : 28.6.2005

Grup : Ayfer

Sayfa : 6

BAŞKAN – Peki, şimdi, bu eski yasa, yürürlükten kaldırılan hükümlerle ortadan kalkıyor. Boşluk doğacak şimdi orada.

– Sayın Başkanım, müsaade eder misiniz? Şimdi efendim, bir şey karıştırılıyor gibi geldi bana arkadaşlarımız tarafından. Şimdi, biz depo bakım yapmak gibi görevle yükümlü değiliz. Biz, her çocuğun geliş özelliğini göz önünde bulundurarak farklı birimler yaratmak zorundayız. Yoksa, fuhuştan geleni aynı yere koyun, okumak için geleni aynı yere koyun, özürsünü aynı yere koyun, bizim böyle bir görevimiz yok. Bizim görevimiz, bu çocukları uygun koşullarda talepte buldukları hizmetleri sunmaktır. Şimdi, danışma ve şey hemen yerine gelir... Gelemez efendim, mümkün mü?.. Ben, şu andaki görevlerimi yerine getiremiyorum şu anda. Şu anda benim elimde olan görevleri yerine getirmekten acizim; çünkü, yeteri kadar personelim yok, yeteri kadar nitelikli personelim yok ayrıca. Örneğin bu yıl, şu ana kadar emekli olan sayısı 300, temmuzla beraber 1 000'i bulacak. Şimdi, verilen görev ek görev; yani, benim yerine getiremediğimi söylediklerimin dışında ek görev alacağım ben. Danışmanlık hizmeti öyle çok basit bir hizmet değil ki. Son zamanlarda da biliyoruz ki, kanunla ihtilafa düşmüş çocuk diye tabir ediyoruz, sayısında müthiş bir artış var. Bunların yüzde 50'sine dahi benim danışmanlık hizmeti verdiğimi varsayarsak, bu bende çok ciddi bir yük getirecek.

İkincisi de, korumayla ilgili, bakım hizmetleriyle ilgili olanları söyleyelim. Onda da ciddi sıkıntılarımız var; yani, ben şu anda zaten müştekiyim ondan; yani, fuhuştan geleni de aynı yerde barındırmak gibi zorunluluk içerisindeyim. Bunları, bizim yeni aldığımız ek görevleri, suça bulaşanları da katarsak, nitekim, geçmişte yaşadığımız olaylar var, bazı mahkeme kararlarında suça bulaşmış çocuklar da bize yönlendirildi, biz bu sefer... Bizde kapalı bir sistem yok.

BAŞKAN – Tereddüt şu: Şimdi, bu önergede öngörülen sürelerle kadar ne olacak? Boşluk ne olacak?

– Mevcut durum neyse aynen devam edecek.

BAŞKAN – Neye göre devam edecek?

SELÇUK KARAÇIK - Şimdi efendim, bir hususu daha müsaade ederseniz nakletmek istiyorum. Şimdi, tabii ki, çok başa dönmüş gibi olacağım; ama, çocukla ilgili bir korunmadan bahsederseniz, bu, ailenin yanındaki çocuk da dahildir. Bu sadece spesifik bir korumadır; yani, 2253'ün yerine ikame eden bir yasa oldu bu. Biz çocuğu 0-18 yaş olarak değerlendiririz ve bununla ilgili hangi tür tedbir uygulayacaksak, hepsi bu yasa içerisinde yer almalı diye düşünüyorum.

Şimdi, bizim kanunumuz var, aynı kanun. Bazı maddeleri ortak; yani, bence, sanırım hâkimler bile bazı konularda yanılacaklar diye düşünüyorum.

YUSUF BALO – Sayın Başkanım, buradaki çocuk statüsü ayrı, birisi korunmaya muhtaç durumda olan çocuklar, diğeri suça sürüklenen durumda bulunan çocuklar. Korunmaya muhtaç durumda olan çocuklarla ilgili yürütülen hizmetler, esas itibarıyla Sosyal Hizmetlerin kendi kanununda hükümler var, ona göre yürütüyorlar. Bu kanun da çıktıktan sonra, bu hizmetler yine aynı şekilde yerine getirilecek. Burada yürürlüğü ertelenen hükümler suça sürüklenen çocuklarla ilgili, Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından yerine getirilmesi gereken birkısım hizmetler var, bunlara ilişkin hükümler.

BAŞKAN – Yeni görevler?..

YUSUF BALO – Bu görevler, bugüne kadar 2253 sayılı Kanunda Adalet Bakanlığına verilmiş görevlerdi. Bu kanun tasarısıyla, biz bugün... Fakat, bu görevlerin yerine getirilmesiyle ilgili bugüne kadar Adalet Bakanlığında örgütsel bir yapıda değişiklik

T B M M
Tutanak Müdürlüğü

38

Komisyon : Adalet Kom.

Giriş : 13.00

Tarih : 28.6.2005

Grup : Ayfer

Sayfa : 7

yapılmamıştı. Bu görevler, şu anda Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna bu kanun tasarısıyla veriliyor, yerine getirilmesi de önergeyle belli bir süre ertelenmiş oluyor. Korunmaya muhtaç durumda olan çocuklarla ilgili önergede hiçbir hüküm yok. Onlar esas itibariyle yerine getirilmeyecek.

BAŞKAN – Boşluk doğmaz...

YUSUF BALO – Doğmaz o anlamda,

BAŞKAN - Bu önergeye katılıyorsunuz siz?..

Hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler...

Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 49 uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

50 inci maddeyi okutuyorum:

(50 inci madde okundu)

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. Hayırlı olsun.

HÜKÜMET TEMSİLCİSİ – Başkanım, Yargıtay'dan gelen meslektaşımızın önerisiyle, geçici 1 inci maddede yapılan düzeltme yanlış oldu: Şu nedenle yanlış oldu. Bu kanun tasarısı hangi hukuk mahkemesinin görevli olduğunu belirten bir kanun tasarısı değil. Hangi hukuk mahkemesinin görevli olduğunu, esas itibariyle kendi teşkilat kanunları belirtiyor. Ayrıca, bu kanun tasarısının 7 nci maddesinin son fıkrasında sulh hukuk mahkemelerinin görevine giren durumlar da bu mahkemeye verilen görevler. Biz, burada, asliye hukuk ile aile mahkemeleri şeklinde somutlaştıracak olursak, sulh hukuk mahkemelerinin görevine giren birkısım hususlar da acaba aile mahkemeleri veya asliye hukuk mahkemelerinin görevine bu kanun tasarısıyla girdi mi endişesi olur. Bu nedenle, oradaki eklemeye hiçbir şekilde gerek yok diye...

ÖMER UĞUR GENÇAY - Biz çocukların korunmasına ilişkin görevli mahkemenin uygulamasını Yargıtay olarak binlerce dosyayla resen yapıyoruz. Temyiz konusu olmasa bile biz bunu resen gözetiyoruz. Biz, Medeni Kanun 2002 yılında yürürlüğe girdi, 2006 yılına, dört yıldır uyguluyoruz, bunu aile mahkemesi olarak görevlendiriyoruz. Artı, 3 üncü maddenin koşusu açık seçik belirlenmiş, ne deniliyor: Korunma ihtiyacı olan çocuklar hakkında tedbir kararı. Sadece onunla mahsus olmak üzere hukuk mahkemelerine geçici yetki verilmiş, korunması gerekli çocuklar da Türk Medeni Kanununun 346 ve 347 nci maddelerinde düzenlenmiş. Bu İkinci Kitabın ilk iki bölümü içerisinde de Aile Mahkemeleri Kanunuyla da bunun aile mahkemesi olduğu açık seçik belirtilmiştir. Bizim bu konuda verilmiş binlerce kararımız vardır, uygulamada bu konuda bir duraksama yoktur.

BAŞKAN – Peki, bakalım.

Hayırlı olsun arkadaşlar.

Kapanma Saati: 13.28